

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Kvalita života obyvatel města Chomutov

Bc. Tereza Kaňková

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tereza Kaňková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Kvalita života obyvatel města Chomutov

Název anglicky

Town Chomutov Residents' Quality of Life

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analyzovat současnou kvalitu života obyvatel v obci Chomutov. Na základě shromážděných relevantních teoretických informací budou stanoveny hypotézy, které budou ověřeny empirickým výzkumem. Výsledky práce budou využity k návrhu adekvátního řešení pro zlepšení kvality života obyvatel v obci.

Metodika

Teoretická část bude vycházet ze studia základních pojmů, které souvisejí s tématem diplomové práce, čerpáno bude především z odborné literatury týkající se vybrané problematiky.

Praktická část bude zaměřena na vlastní výzkumné šetření zkoumající kvalitu života obyvatel v obci Chomutov. Výzkum bude probíhat prostřednictvím dotazníkového šetření. Na základě analýzy dat a jejích výsledků budou navržena řešení přispívající ke zlepšení podmínek života v dané obci.

Harmonogram práce:

Březen 2022 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části práce

Září 2022 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše)

Říjen 2022 – vlastní terénní šetření a odevzdání empirické části v první verzi

Listopad 2022 – odevzdání kompletní DP se zpracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

kvalita života, indikátory, rozvoj, obec, Chomutov, analýza, dotazníkové šetření

Doporučené zdroje informací

- ANDRÁŠKO, I. Quality of Life: An introduction to the Concept. Praha: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6669-4.
- BALÍK, S. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- HEŘMANOVÁ, E. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-106-0.
- KÁŇA, P. Základy veřejné správy. 2. doplněné přepracované vydání. Ostrava: Montanie, 2007. ISBN 80-7225-244-5.
- KOUDELKA, Z. Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
- MOŽNÝ, I. *Česká společnost : nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- PROVAZNIKOVÁ, R. – SEDLÁČKOVÁ, O. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.
- VAĎUROVÁ, H., MÜHLPACHR P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3754-7.
- Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Kvalita života obyvatel města Chomutov" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc., za její čas, odborné vedení a podnětné rady k tvorbě diplomové práce. Poděkování dále patří občanům obce Chomutov, za spolupráci a ochotu pomoci. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za trpělivost a podporu, kterou mi věnovali nejen při tvorbě mé diplomové práce, ale i po celou dobu mého studia.

Kvalita života obyvatel města Chomutov

Abstrakt

Kvalita života je velmi komplexní oblast, která v současnosti nemá jednu konkrétní ustálenou definici. Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou týkající se kvality života obyvatel. Věnuje se konkrétně obci Chomutov, která se nachází v Ústeckém kraji. V teoretické části práce je nejprve charakterizován pojem obec a dále pojmy související s touto tematikou, především je vymezena pravomoc a působnost obce, dále kategorizace a orgány obcí. Další část teoretické práce se zaměřuje na pojem kvalita života, její základní dimenze, měření a teoretické koncepty. V praktické části je charakterizována obec Chomutov, její historický vývoj a občanská vybavenost. Následující část práce vymezuje výsledky kvantitativního výzkumu, který byl realizován pomocí dotazníkového šetření. Výsledky výzkumného šetření interpretují názory obyvatel na současnou kvalitu života v obci a identifikují její hlavní nedostatky. Na základě zjištěných výsledků byla zpracována SWOT analýza. V závěrečné části diplomové práce jsou navržena doporučení, která mohou vést ke zlepšení kvality života v obci a větší spokojenosti občanů.

Klíčová slova: kvalita života, indikátory, rozvoj, obec, Chomutov, analýza, dotazníkové šetření

Town Chomutov Residents' Quality of Life

Abstract

Quality of life is a very complex area, which currently has no one specific definition. The thesis deals with issues related to the quality of life of the population. It focuses specifically on the municipality of Chomutov, located in the Ústí nad Labem region. In the theoretical part of the thesis, the concept of municipality and related concepts are first characterized, especially the jurisdiction and competence of the municipality, as well as the categorization and authorities of municipalities. The next part of the theoretical work is focused on the concept of quality of life, its basic dimensions, measurement and theoretical concepts. The practical part characterizes the municipality of Chomutov, its historical development and civic amenities. The following part of the thesis defines the results of the quantitative research, which was carried out using a questionnaire survey. The results of the survey interpret the opinions of the inhabitants on the current quality of life in the village and identify its main shortcomings. Based on the results, a SWOT analysis was prepared. In the final part of the thesis, recommendations are proposed that can lead to the improvement of the quality of life in the town and greater citizen satisfaction.

Keywords: quality of life, indicators, development, community, Chomutov, analysis, questionnaire survey

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Obec	13
3.1.1 Definice pojmu	13
3.1.2 Pravomoc a působnost obce.....	13
3.1.3 Kategorizace obcí	17
3.1.4 Orgány obcí.....	19
3.2 Kvalita života	22
3.2.1 Koncept kvality života	22
3.2.2 Základní dimenze kvality života.....	26
3.2.3 Měření kvality života	27
3.2.4 Teoretické koncepty kvality života.....	32
3.2.5 Faktory ovlivňující kvalitu života v obci	36
4 Charakteristika kraje a obce.....	39
4.1 Charakteristika Ústeckého kraje	39
4.2 Problémové oblasti.....	42
4.3 Chomutov	44
4.3.1 Charakteristika obce	44
4.3.2 Historický vývoj	48
4.3.3 Občanská vybavenost	50
5 Vlastní výzkumné šetření	54
5.1 Metodika výzkumného šetření	54
5.1.1 Tvorba dotazníku	55
5.1.2 Předvýzkum	55
5.2 Analýza dat z výzkumného šetření	55
5.2.1 Identifikační otázky	55
5.2.2 Hodnocení jednotlivých položek kvality života v obci Chomutov.....	58
5.3 Vyhodnocení výzkumných hypotéz.....	74
5.4 Shrnutí výsledků z výzkumného šetření	77
5.5 SWOT analýza obce Chomutov.....	79
5.6 Návrhy a doporučení pro rozvoj kvality života v obci.....	80

6 Závěr.....	82
7 Seznam použitých zdrojů.....	83
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	89
Seznam obrázků	89
Seznam tabulek.....	89
Seznam grafů.....	89
Seznam použitých zkratk.....	90
Přílohy	91
Příloha 1: Průvodní dopis k dotazníkovému šetření.....	92
Příloha 2: Dotazník.....	93

1 Úvod

S pojmem kvalita života se setkáváme téměř každý den. Můžeme ji sledovat všude kolem nás, a to například v prostředí, ve kterém žijeme nebo v sociálních a ekonomických problémech, které naši kvalitu života ovlivňují. Na první pohled je tento pojem očividný, jenže po detailnějším zkoumání lze zjistit, jak obsáhlý a všezahrnující je. Koncept kvality života je součástí všech vědních disciplín, jako je psychologie, sociologie, geografie, ekonomie, demografie, medicína, technika a další. Kvalita života se dotýká pochopení lidské existence, podstaty života a také samotného bytí.

V diplomové práci se zaměřuji na obec Chomutov a kvalitu života v ní. Zvolenou obec jsem si vybrala z toho důvodu, jelikož zde žiji celý život se svojí rodinou, a proto je mi obec velmi blízká. Myslím si, že jsem schopna dobře popsat a vystihnout fungování obce. Jsem si vědoma, jaké má naše obec nedostatky, jelikož znám některé stížnosti jednotlivých spoluobčanů, které se zřejmě projeví i v mém kvantitativním výzkumu. Chomutov se dlouhodobě potýká s odlivem mladých lidí do jiných regionů. Za hlavní problémy považuji nedostatek pracovních příležitostí a negativní image města.

Cílem diplomové práce je analyzovat současnou kvalitu života v obci Chomutov. Struktura práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je definován pojem obec a dále pojmy související s touto tematikou, především pravomoc a působnost obce, kategorizace a orgány obcí. Další část práce je věnována pojmu kvalita života. Zmínila jsem základní koncepty a dimenze kvality života, její měření a faktory ovlivňující kvalitu života v obci. Praktická část stručně charakterizuje Ústecký kraj a jeho problémové oblasti, které mají jednoznačně vliv na kvalitu života ve vybrané obci. Poté jsem vymezila obec Chomutov, její historický vývoj a občanskou vybavenost. Měření kvality života obyvatel ve vybrané obci jsem uskutečnila prostřednictvím kvantitativního výzkumu. Pomocí dotazníkového šetření jsem identifikovala spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci, možnostmi kulturního a sportovního vyžití. Dále jejich spokojenost s nabízenými službami a v neposlední řadě také největší nedostatky obce, a co konkrétně občanům nejvíce chybí. Hodnocení kvality života obyvatel na základě jejich vlastního vnímání může být přínosem jak pro ně samotné, tak pro místní obecní samosprávu. Podle výsledků šetření spolu

s vyhodnocením jsem zpracovala SWOT analýzu, která zahrnuje silné a slabé stránky obce, ze kterých vyplývají příležitosti a hrozby. V závěrečné části práce jsou navržena doporučení přispívající k budoucímu rozvoji obce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat současnou kvalitu života obyvatel ve zvolené obci Chomutov, zjistit názory obyvatel na kvalitu života v obci a identifikovat klíčové nedostatky související s touto problematikou. Nejprve budou charakterizovány základní pojmy. Poté bude definována kvalita života, vymezeny základní dimenze, ukazatele měření a faktory ovlivňující kvalitu života v obci. Na základě zjištěných poznatků prostřednictvím dostupných periodik a odborné literatury bude provedena analýza dat, a poté zhodnocena kvalita života obyvatel ve vybrané obci. Dílčím cílem bude navrhnout opatření zlepšující kvalitu života obyvatel v obci Chomutov. Výsledky diplomové práce mohou sloužit jako podklad pro místní samosprávu ke zlepšení a rozvoji kvality života obyvatel a chodu celé obce.

2.2 Metodika

Diplomová práce je členěna do dvou základních částí, teoretické a praktické. V teoretické části bude prezentována rešerše a analýza odborné literatury pokrývající pojmy, které souvisejí s celkovou koncepcí práce. V této části jsou charakterizovány základní pojmy týkající se obce a následně je definována problematika kvality života. Dále jsou vymezeny koncepty, základní dimenze a ukazatele měření kvality života. V neposlední řadě jsou vymezeny faktory ovlivňující kvalitu života v obci.

Praktická část se zabývá obcí Chomutov. Vymezuje základní údaje o obci. Dotýká se také problematických oblastí Ústeckého kraje, které bezprostředně souvisí s úrovní kvality života v Chomutově. Dále je charakterizována historie města a občanská vybavenost. Praktická část je zaměřena na vlastní výzkumné šetření týkající se obce Chomutov. Na základě zjištěných informací jsou pro empirický výzkum stanoveny hypotézy, které jsou po statistickém zpracování potvrzeny či vyvráceny. K vyhodnocení výzkumného šetření je aplikována metoda kvantitativního výzkumu a analýzy dat, kdy prostřednictvím výsledků a vyhodnocení předem stanovených hypotéz je vymezena úroveň kvality života v obci. Pro přiblížení aktuální situace byla dále zpracována SWOT analýza. Na základě metody dedukce jsou formulována doporučení ke zlepšení úrovně kvality života v obci. Výsledky

výzkumného šetření a jednotlivé návrhy budou předloženy vybraným členům místního zastupitelstva, kteří budou mít možnost je využít pro budoucí rozvoj obce.

3 Teoretická východiska

3.1 Obec

V některých zemích je považováno skoro každé město či vesnice za obec, jinde naopak musí být obec tvořena několika vesnicemi, proto je v této kapitole definován pojem obec, pravomoc a působnost obce, dále kategorizace a orgány obcí.

3.1.1 Definice pojmu

Právní postavení obcí bude definováno z Ústavy České republiky, konkrétně z Hlavy sedmé a ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Ústava ČR definuje obce jako základní územní samosprávné celky, které jsou územními společenstvími občanů a mají právo na samosprávu. Každá obec je součástí vyššího územního samosprávného celku. Dále je ústavně zakotveno, že obce jsou považovány za veřejnoprávní korporace, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu.¹

Obec je dále definována jako základní územní samosprávné společenství občanů vytvářející územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Zákon o obcích definuje obec jako veřejnoprávní korporaci vlastníci majetek a vystupující v právních vztazích svým jménem a jako zodpovědnou z těchto vztahů vyplívajících. Pečuje jak o všestranný rozvoj svého území, tak i o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů také chrání veřejný zájem.²

3.1.2 Pravomoc a působnost obce

Pravomoc obce je vymezena jako souhrn oprávnění, kterými je obec vybavena a právních povinností, jež jsou obci uloženy pro potřeby plnění úkolů obce.³ Působnost obce je definována jako oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých

¹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., České republiky.

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

³ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 122 s.

společenských vztahů, na určitém území, vůči určitému okruhu osob a v určitém čase. Obce v rámci své působnosti vykonávají své pravomoci, jakožto soubor nástrojů k plnění svěřených úkolů.⁴ Pro vykonání svých pravomocí a působností se obce řídí Ústavou ČR a ústavními zákony, zákony a nařízeními vládou, právními předpisy vydané ministerstvy, správními úřady a orgány územní samosprávy a obecně závaznými vyhláškami z řad zastupitelů místních vlád.⁵ Za součást českého právního řádu jsou považovány také mezinárodní smlouvy, které jsou ratifikované Parlamentem ČR a nadřazené nad vnitrostátními normami.

V rozsahu stanovenou zákony se působnost obcí dělí na samostatnou působnost (někdy označovanou jako vlastní) a působnost přenesenou.

Do samostatné působnosti obce jsou zařazeny záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou tyto záležitosti zákonem svěřeny krajům nebo nejde o přenesenou působnost orgánů obce či o působnost svěřenou zvláštním zákonem správním úřadům jako výkon státní správy. Dále do samostatné působnosti jsou zahrnuty všechny záležitosti svěřené zákonem. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, jako je potřeba bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeba informací, výchovy a vzdělání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Pro výkon samostatné působnosti může obec zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak.⁶

Obce na základě ustanovení zákona v samostatné působnosti vykonávají například tyto aktivity:

- hospodaření obce
- rozpočet a závěrečný účet obce
- peněžní fondy obce

⁴ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2009. 64-65 s.

⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., České republiky.

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

- právnické osoby obce a organizační složky obce
- účast obce v právnických osobách
- osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce
- organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce, místní referendum
- obecní policie, ukládání pokut za správní delikty
- program rozvoje územního obvodu obce
- spolupráce s jinými obcemi atd.

Do samostatné působnosti na základě zvláštních zákonů dále patří:

- místní poplatky
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících
- zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví
- ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi atd.⁷

Přenesená působnost je definována v různých zákonech podle jednotlivých odvětví státní správy. Přenesená působnost na rozdíl od samostatné působnosti je pro obce diferencována podle množství kapacity jejich úřadů, tedy nepřímo podle velikosti obcí.⁸

Orgány všech obcí vykonávají přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je stejný s územním obvodem obce. Orgány obce s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obcím a vedle této přenesené působnosti vykonávají ve stanoveném správním obvodu i přenesenou působnost jim

⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada. Finance (Grada), 2009. 30 s.

⁸ ČEBIŠOVÁ, T. *Obec: postavení, správa, činnost*. Praha: ISV. Právo (ISV), 1996. 392 s.

svěřenou zvláštními zákony. Obec s rozšířenou působností je současně i obcí s pověřeným obecním úřadem.⁹ Obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mají možnost uzavřít veřejnoprávní smlouvu. Na základě této smlouvy budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo pouze její část pro orgány jiné obce (jiných obcí), která je (které jsou) účastníkem veřejnoprávní smlouvy. Předmětem veřejnoprávní smlouvy nemůže být přenesená působnost, která je na základě zákona svěřena orgánům jen některých obcí. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je potřeba souhlas krajského úřadu.¹⁰

V rámci výkonu přenesené působnosti se u obcí jedná například o tyto činnosti:

- vydávání nařízení obce
- rozhodování o místních a účelových komunikacích
- projednávání přestupků
- jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky
- jsou povodňovým orgánem
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší atd.

U obcí s rozšířenou působností se v přenesené působnosti jedná například o tyto aktivity:

- evidence obyvatel, vedení registru obyvatel
- vydávání občanských a řidičských průkazů, cestovních dokladů
- vodoprávní řízení a vydávání souhlasu k vodním stavbám
- ochrana životního prostředí a vykonávání státní správy lesů, rozhodování o úseku myslivosti a rybářství
- živnostenský úřad, dávky a sociální služby, sociálně právní ochrana dětí
- doprava a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy
- péče o staré, zdravotně postižené a o nepřízpůsobivé občany atd.

⁹ PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada. Finance (Grada), 2009. 30 s.

¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Obce s pověřeným obecním úřadem mají při výkonu státní správy v přenesené působnosti kompetence:

- rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob, pokud zvláštní zákon nestanoví jinou příslušnost
- rozhodují o poskytování peněžité a věcné dávky nebo půjčky
- zajišťují volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů a obcí a do Evropského parlamentu
- jsou vodoprávním úřadem a povolují odběr a nakládání s vodami
- jsou orgánem ochrany přírody
- jsou orgánem ochrany zemědělského půdního fondu atd.¹¹

3.1.3 Kategorizace obcí

Tato kapitola je zaměřena na terminologii užívanou v prostředí místní samosprávy. Obce lze segmentovat na obce, městyse, města a statutární města. Hlavní město Praha představuje zvláštní kategorii, na kterou se vztahuje zákon č. 131/200 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích jsou obce územní samosprávné celky, které byly obcemi ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Podle právní úpravy může nová obec vzniknout několika způsoby. Sloučením dvou nebo více obcí, které spolu sousedí, dále oddělením části obce od obce nebo zrušením nebo změnou vojenského újezdu. Podmínkou vzniku nové obce je, že musí mít samostatné katastrální území sousedící nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem a tvořící souvislý územní celek. Nová obec musí mít alespoň 1 000 občanů.¹² Avšak podle zjištěných údajů z Českého statistického úřadu k 1. 1. 2021 mělo více než 4 700 obcí méně než 1 000 obyvatel, a dokonce přibližně 410 obcí mělo méně než 100 obyvatel.¹³

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada. Finance (Grada), 2009. 30 s.

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2021* [online]. [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112021>

Města jsou dle zákona o obcích označeny za takové obce, které byly městy ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.¹⁴ Zastupitelstvo města je základním orgánem obce, který ji samostatně spravuje. Dalšími orgány města jsou starosta, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.

Obecně lze vyjádřit městys jako typ obce velikostně a významově stojící mezi městem a vsí.¹⁵ Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Pokud byla obec oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. 5. 1954, tak je považována za městys, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny, který určí den, od kterého se obec stává městysem.¹⁶ V České republice k 1. 1. 2021 bylo evidováno celkem 228 městysů. Většina městysů se nachází ve třech krajích – Středočeském (50), Jihomoravském (39) a Vysočině (43). Nejmenší koncentrace je v Karlovarském kraji, kde se nachází pouze jeden městys.¹⁷

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích dále vytyčuje statutární města. Území statutárních měst lze členit na městské obvody či městské části s vlastními orgány samosprávy.¹⁸ Tato města upravují své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je ustanoven formou obecně závazné vyhlášky obce. V tomto statutu je stanoven výčet a vymezení území jednotlivých městských částí, pravomoc orgánů města a městských částí na úseku přenesené a samostatné působnosti a jejich vzájemná součinnost. Dále jsou zde vymezeny zdroje peněžních příjmů městských částí a majetek města a rozsah oprávnění, který je svěřen

¹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁵ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2009. 64-65 s.

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky - 2021: Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR*. [online]. [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2021>

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

městským částem.¹⁹ Statutárními městy dle zákona o obcích jsou převážně krajská města. Jedná se o Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Jablonec nad Nisou, Pardubice, Jihlavu, Zlín, Brno, Olomouc, Přerov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostravu, Opavu, Havířov, Most, Teplice, Karvinou, Mladou Boleslav, Prostějov, Třinec a také o Chomutov.

Výjimečné postavení má hlavní město Praha, které je vyšším územně samosprávným celkem a jeho postavení je upraveno v zákoně č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze.

3.1.4 Orgány obcí

Základní orgány obce a jejich postavení vymezuje zákon o obcích. Podle Ústavy ČR je v kontextu s orgány obce zmíněn pouze jediný obecní orgán, jímž je zastupitelstvo obce. Další orgány nemají výslovný ústavní základ, nicméně je vymezeno, že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.²⁰

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. U měst se pro jejich orgány používají názvy zastupitelstvo města, rada města, městský úřad, starosta a zvláštní orgány města. Obce, které jsou městysem, jsou samostatně spravovány zastupitelstvem městyse. Dalšími orgány jsou rada městyse, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse. Zvláštní postavení mají statutární města, která mají možnost členit své území na městské obvody a městské části s vlastními orgány samosprávy. Mezi orgány statutárního města je řazeno zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Orgánem obce, města, městyse, statutárního města, městského obvodu či části je také komise, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti.²¹

¹⁹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2009. 64-65 s.

²⁰ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., České republiky.

²¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

V následujícím textu jsou stručně definovány orgány obce.

Zastupitelstvo obce je nejdůležitějším orgánem obecní samosprávy, o jeho složení rozhodují přímo občané v obecních volbách. Počet členů zastupitelstva je stanoven na základě počtu obyvatel v přímých volbách. A to:

- do 500 obyvatel 5 až 15 členů,
- od 500 do 3 000 obyvatel 7 až 15 členů,
- od 3 000 do 10 000 obyvatel 11 až 25 členů,
- od 10 000 do 50 000 obyvatel 15 až 35 členů,
- od 50 000 do 150 000 obyvatel 25 až 45 členů,
- nad 150 000 obyvatel 35 až 55 členů.²²

Každý občan obce, který dosáhl věku 18 let má právo volit a být volen do zastupitelstva obce, hlasovat v místním referendu nebo vyjadřovat svá stanoviska k projednaným věcem na zasedání zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech spadajících do samostatné působnosti obce. Rozhoduje o záležitostech, které jsou vymezeny v § 84 a § 85 zákona o obcích. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné a koná se nejméně jedenkrát za tři měsíce. Je svoláno a řízeno zpravidla starostou obce. Zastupitelstvo obce je schopno se usnášet, jestliže je přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. K platnému usnesení, rozhodnutí či volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, pokud nestanoví zvláštní právní předpis jinak. Zastupitelstvu obce je vyhrazeno například schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce nebo rozhodovat o vyhlášení místního referenda.²³

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Rada obce se skládá ze starosty, místostarosty (místostarostů) a dalších členů rady volených z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je od 5 do nejvýše 11 členů a jejich počet musí být vždy lichý. Rada obce nesmí být větší než jedna

²² ČMEJREK, J., BUBENÍČEK V., ČOPIK J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: (specifika politického života v obcích ČR)*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2010.

²³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

třetina počtu členů zastupitelstva obce. V obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů se rada obce nevolí a její pravomoc vykonává starosta, nestanoví-li zákon jinak. Schůze jsou neveřejné a jsou svolávány dle potřeby. Rada obce je schopna se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Podle zákona o obcích je radě vyhrazeno například zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu nebo kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce.

Hlavním úkolem **starosty obce** je zastupovat obec navenek a plnit úkoly stanovené zákonem o obcích. Starosta a místostarosta (místostarostové) jsou do funkce voleni zastupitelstvem obce z řad svých členů a za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. Také podepisuje spolu s ověřovateli zápis z obou jednání. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta funkci nevykonává. Starosta a místostarosta podepisují právní předpisy obce. Pro výkon přenesené působnosti starosta v případech stanovených zvláštními zákony zřizuje zvláštní orgány obce a jmenuje či odvolává jejich členy.²⁴

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou (místostarosty), tajemníkem obecního úřadu, pokud je tato funkce zvolena, a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele stojí starosta obce. Pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení. Obecní úřad plní úkoly obce v oblasti samostatné i přenesené působnosti. V oblasti samostatné působnosti obecní úřad zabezpečuje úkoly, které mu stanovilo zastupitelstvo nebo rada obce. Dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem o obcích, nebo zvláštním zákonem. Funkce tajemníka obecního úřadu se povinně zřizuje v obcích s pověřeným obecním úřadem nebo v obcích s rozšířenou působností. Tajemník obecního úřadu je jmenován, se souhlasem ředitele krajského úřadu, starostou a odpovídá mu za plnění úkolů obecního úřadu

²⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

v samostatné i přenesené působnosti. Dále se také tajemník zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním. Tajemník nesmí vykonávat funkce v politických stranách či hnutích.

Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Zastupitelstvo obce může zřídit **výbory** jako své iniciativní a kontrolní orgány. Výbory plní úkoly, kterými jej zastupitelstvo pověřilo a ze své činnosti, jsou mu taktéž odpovědny. Počet členů výboru je lichý a předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. Obce jsou povinné zřídit kontrolní a finanční výbory, které musí být nejméně tříčlenné. Členy kontrolního a finančního výboru nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, ani osoby zabezpečující rozpočtové či účetní práce na obecním úřadu.

Pokud podle posledního sčítání lidu žije v územním obvodu obce alespoň 10 % občanů obce hlásících se k jiné národnosti než české, je obec povinna zřídit výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá spolek zastupující zájmy národnostních menšin. Dalším výborem, který může být zřízen zastupitelstvem v částech obce je osadní výbor. Ten je oprávněn předkládat zastupitelstvu, radě obce a výborům návrhy, připomínky a podněty, které se týkají rozvoje části obce, a také a rozpočtu.

Iniciativními a poradními orgány jsou **komise**, které jsou zřizovány radou obce. Na rozdíl od kontrolního a finančního výboru není zřízení komise povinné. Komisi může být výkonným orgánem svěřen výkon přenesené působnosti.²⁵

3.2 Kvalita života

Následující kapitola se zaměřuje na kvalitu života, která je tématem v mnoha vědních oborech týkajících se člověka.

3.2.1 Koncept kvality života

V současnosti lze ve světě nalézt několik článků a publikací, které se zabývají různými aspekty a stránkami kvality života. Při vymezování pojmu kvalita života však panuje nejednotnost a nejednoznačnost. Chybí obecně přijímaný model, univerzálně platná definice

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

a metodologická shoda. Přístupy a způsoby zkoumání kvality života jsou velmi rozmanité, těžko uchopitelné, jelikož se zabývají pochopením lidské existence, smyslu života a samotného bytí. Zkoumá materiální, psychologické, sociální a další podmínky pro zdravý a šťastný život člověka.²⁶ Dalo by se tedy říct, že co autor, to jiná obsahová interpretace kvality života.

V souvislosti s touto problematikou lze konstatovat, že kvalita života každého člověka se v průběhu jeho života neustále mění kvůli působení celé řady faktorů, například kvůli společenským, sociálním, kulturním a dalším podmínkám. Pojem kvalita života tak prošel dlouhým historickým vývojem, a také se v dnešní moderní době neustále mění.²⁷ V kontextu s kvalitou života byla vytvořena řada definic, které se vzájemně prolínají a vyzdvihují různé aspekty.

Následující text definuje základní představu, a přibližuje nejdůležitější **kolektivní a individuální** přístupy a definice kvality života.

Jako první bude zmíněna definice od skupiny odborníků z Centra pro podporu zdraví University Toronto, která popisuje kvalitu života jako „*stupeň, ve kterém daná osoba využívá významné příležitosti ve svém životě*“.²⁸ Z této definice vychází Svobodová, která tvrdí, že „*skutečnou kvalitu života u konkrétního jedince lze určit významem jednotlivých domén a rozsahem, v jakém u něj dochází k jejich naplňování v reálném životě*“.²⁹

²⁶ ŠUBRT, J. *Soudobá sociologie*. Praha: Karolinum, 2008.

²⁷ JANIŠ, K., SKOPALOVÁ J. *Volný čas seniorů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada), 2006.

²⁸ UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Centre for Health Promotion. [online]. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

²⁹ SVOBODOVÁ, L. Kvalita pracovního života – změny ve světě práce, modely, indikátory.

In: *Aktuálně otázky bezpečnosti práce – XIX. mezinárodní odborná konference 25. – 27.10. 2006*.

[online]. 2006. Stará Lesná, Slovenská republika. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/sbornik_kvalita_pracovniho_zivota.doc.

Další kolektivní definicí pojmu kvalita života je od skupiny pracovníků při Světové zdravotnické organizaci, která v roce 1995 formulovala pojem jako „*individuální vnímání vlastní pozice v životě, v kontextu té kultury a v systému těch hodnot, v nichž jedinec žije. Vyjadřuje jedincův vztah k vlastním cílům, očekávaným hodnotám a zájmům. Kvalita života vyjadřuje subjektivní ohodnocení, které se odehrává v určitém kulturním, sociálním a enviromentálním kontextu.*“³⁰

Evropská komise podle Rifkina vymezuje pojem jako „*nehmotné aspekty života, tj. zdraví, společenské vztahy, kvalitu přírodního prostředí, existující životní podmínky a osobní blahobyť.*“³¹

Eva Heřmanová definuje tento pojem jako „*výhradně subjektivní prožitek, který lze do určité míry objektivně analyzovat a pomocí přesně zvolených metod sociologického výzkumu i měřit.*“ Kvalitu života vyjadřuje na základě tří výrazů. Zaprvé je kvalita života pojmem interdisciplinárním, což znamená, že je součástí různých vědních disciplín, jako je psychologie, sociologie, geografie, ekonomie, demografie, medicína, technika a další. V každé jednotlivé disciplíně je zdůrazňován a analyzován z různé perspektivy. Dále lze pojem vyjádřit jako multidimenzionální, což znamená, že má kvalita života řadu odlišných významových disciplín, jako sociologické pojetí, materiální pojetí, pojetí psychologické, morální a medicínské. Poslední stránkou je zmíněna jeho kontroverznost, kterou lze upozorovat v nejednoznačném pojmenování v různých kulturách. Koncept kvality života je často vyjadřován s řadou souvisejících nebo souřadných pojmů, které jsou používány jako synonyma k tomuto pojmu. V zahraničních textech se lze často setkat s pojmem

³⁰ WHOQOL, The World Health Organization Quality of Life Assessment. *Position Paper From the World Health Organization*. [online]. 1995. Social Science and Medicine, Vol. 41, No. 10. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: <https://1url.cz/nrjxA>

³¹ RIFKIN, J. *Evropský sen: jak evropská vize budoucnosti potichu zastíňuje Americký sen*. Praha: Evropský literární klub, 2005.

„well-being“, čímž se myslí individuální prožitek pohody. Někteří autoři zmiňují pojem „happiness“, jež má být určujícím faktorem kvality života.³²

V následující tabulce 1 jsou zobrazeny další vybrané definice kvality života dle různých autorů zabývajících se touto problematikou.

Tabulka 1: Definice kvality života dle různých autorů

Definice kvality života	Autorství
Definice kvality života vychází z Maslowovy teorie potřeb, tj. naplnění základních fyziologických potřeb (potřeba nasycení, spánek, úleva od bolesti) je předpokladem aktualizace a uspokojení potřeb subtilnějších (potřeba bezpečí, potřeba blízkosti jiných, potřeba sebeúcty).	Slováček, Slováčková, Jebavý, Blažek, Kačerovský
Kvalita života je dána fyzickou pohodou, materiální pohodou, kognitivní pohodou (pocitem spokojenosti) a sociální pohodou (sounáležitostí ke společnosti).	Dragomirecká, Škoda
Individuální kvalita života je mnohostranný jev sestávající z klíčových oblastí ovlivněných osobními vlastnostmi a faktory prostředí.	Schalock
Rozpor mezi sny, nadějemi a ambicemi každého člověka a jeho současnými reálnými zkušenostmi, přičemž lidé jsou obecně motivováni, aby tento rozpor byl eliminován, resp. odstraňován.	Calman
Komplexní měření fyzické, psychické a sociální pohody, štěstí, spokojenosti a naplnění tak, jak je vnímána každým jedincem či skupinou.	Nagpall, Sell

Zdroj: vlastní zpracování, data z JANIŠ K., SKOPALOVÁ J.³³

³² HEŘMANOVÁ, E. *Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu*. [online]. (PDF). [cit. 2022-9-21]. Dostupné z:

<https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20%20OK%20upravena%20studia.pdf>

³³ JANIŠ, K., SKOPALOVÁ J. *Volný čas seniorů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada), 2016.

3.2.2 Základní dimenze kvality života

V odborné literatuře se vyskytují dvě dimenze, které se používají k hlubšímu porozumění konceptu kvality života. Jedná se o dimenze subjektivní a objektivní. Na základě těchto dimenzí lze snáze pochopit a vysvětlit kvalitu života jedinců, týkající se prostředí či životních podmínek. Odborníci dávají v dnešní době přednost spíše subjektivnímu hodnocení kvality života, které je zásadní a určující pro život člověka a přesněji mapuje kvalitu života daného jedince.

Objektivní kvalita života je souhrn ekonomických, sociálních, zdravotních a enviromentálních podmínek, které ovlivňují život člověka. Rozumí se tím například materiální zabezpečení, sociální status, sociální podmínky života nebo fyzické zdraví.³⁴

Zprvu byla považována za jedinou a určující dimenzi, ale postupem času se pro charakteristiku kvality života stala nedostačující, jelikož k vysvětlení různého pocitu spokojenosti u lidí nestačila.³⁵

Dle Dvořákové se do objektivního vnímání kvality života řadí charakteristika životního prostředí, sociální oblast, finanční zabezpečení, kvalita bydlení, dostupnost služeb, úroveň hospodářství, politické klima, zdravotní stav, vzdělání a lékařská péče. Indikátory je možné zjistit z dostupných dat, a to ze stránek statistických úřadů, OSN apod.³⁶

Naopak **subjektivní kvalita života** se dotýká hlavně jednotlivcova vnímání svého postavení ve společnosti, a to v souvislosti s jeho kulturou a hodnotového systému. Ve výsledku je jeho spokojenost závislá na jeho osobních cílech, zájmech a očekáváních.³⁷ Tyto indikátory

³⁴ VAĐUROVÁ, H., MÜHLPACHR P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*.

Brno: Masarykova univerzita, 2005.

³⁵ HNILICA, K. Diagnóza a věk moderují vztah mezi zdravím, emočním životem a spokojeností se životem. *Československá psychologie: časopis pro psychologickou teorii a praxi*. [online].

2006, roč. 50, č. 6. [cit. 2022-11-01]. 484-506 s. ISSN 0009-062X.

³⁶ DVOŘÁKOVÁ, N., TEMELOVÁ J. Kvalita života seniorů v centru Prahy. In: OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ J. a kol. *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Praha: Academia, 2012, 69 s.

³⁷ VAĐUROVÁ, H., MÜHLPACHR P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*.

Brno: Masarykova univerzita, 2005.

subjektivně hodnotí objektivní charakteristiky. Ty jsou získávány z dotazníků, mentálních map či řízených rozhovorů.³⁸ V současné době je subjektivní kvalita života zásadní a určující dimenzí. Jejím obsahem jsou emocionální odpovědi na různé životní sféry a globální vnímání uspokojení při hodnocení života jako celku. Způsob hodnocení a posuzování sebe sama je ovlivněno kulturními a socioekonomickými faktory či osobnostními rysy. Subjektivní dimenze je považována v čase za relativně stabilní, jelikož ji negativní vlivy vychylují pouze na krátký úsek. Je udržována ve specifickém, pro jedince typickém rozmezí díky kognitivním homeostatickým a adaptivním mechanismům.³⁹

Světová zdravotnická organizace rozlišuje 4 dimenze lidského života. Oblast fyzického zdraví a úroveň samostatnosti, psychického zdraví a duchovní stránky, sociálních vztahů a prostředí.⁴⁰

3.2.3 Měření kvality života

Několik světových institucí se věnují měření subjektivní a objektivní dimenze kvality života. Odborníci využívají mnoho nástrojů a metod k měření, ale na jednom přesném, spolehlivém a teoreticky přijatelném měření kvality života se zatím neshodli. Příčinnou je hlavně to, že kvalita života zahrnuje dvě relativně samostatné dimenze. Jak již bylo zmíněno v kapitole výše – objektivní a subjektivní.⁴¹

Subjektivní hodnocení kvality života je náročnější, jelikož si každý člověk pod tímto pojmem představí něco jiného. Každý jedinec je jedinečný a má individuální pohled na svět. Z tohoto důvodu není možné jedince mezi sebou porovnávat a řadit je na stejnou úroveň.

³⁸ DVOŘÁKOVÁ, N., TEMELOVÁ J. Kvalita života seniorů v centru Prahy. In: OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ J. a kol. *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Praha: Academia, 2012, 69 s.

³⁹ HNILICA, K. Diagnóza a věk moderují vztah mezi zdravím, emočním životem a spokojeností se životem. *Československá psychologie: časopis pro psychologickou teorii a praxi*. [online]. 2006, roč. 50, č. 6. [cit. 2022-11-01]. 484-506 s. ISSN 0009-062X.

⁴⁰ VAĐUROVÁ, H., MÜHLPACHR P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.

⁴¹ ŠUBRT, J. *Soudobá sociologie*. Praha: Karolinum, 2008.

Kvalita života se vyjadřuje pomocí indikátorů, nebo někdy označováno pomocí komponent, ukazatelů, kritérií či indexů. Indikátory se rozdělují do určitých skupin, oblastí či dimenzí a jsou vždy vztaženy k určitému časovému období či datu. Rozeznává se široká škála indikátorů a jejich důležitost se liší v závislosti na autorech. Při výběru vhodných indikátorů se rozlišují formální a obsahová kritéria. Formální kritérium představuje podmínku plnění čtyř základních kritérií, a to kvantifikaci, statickou sledovatelnost v delších časových řadách, požadovanou vypovídající schopnost a neopakovatelnost. Obsahovým kritériem se rozumí fakt, do jaké míry zvolený indikátor vyjadřuje ten aspekt kvality života, který jím chceme formulovat.⁴²

U subjektivní dimenze kvality života se nejčastěji využívají dotazníky, naopak u objektivní to jsou různé indikátory. Například indikátory z oblasti zdraví, životního prostředí, úrovně bydlení, HDP, občanské svobody, volného času, práce apod. K vymezení stavu a trendu vývoje subjektivní a objektivní kvality života nebo ke zprostředkování souhrnných informací o sociálních, demografických, environmentálních či jiných významných jevech jsou využívány výše zmíněné indikátory. Pro měření objektivní dimenze se mohou využívat různá číselná data, která se vztahují ke kvalitě života. Pro zkoumanou část populace se využívají různé indikátory, například na popis místa z pohledu kvality bydlení, znečištění, zalesnění a další. Tyto údaje se získávají z primárních či sekundárních dat prostřednictvím terénních šetření.⁴³

Za jednu z nejznámějších mezinárodních metod měření kvality života je považováno měření pomocí Indexu lidského rozvoje (Human development index – HDI). Základními kameny jsou tři dimenze. Těmi jsou délka života, znalosti a životní úroveň. Výpočet se skládá ze čtyř kroků – operacionalizace konceptu, standardizace ukazatelů, výpočet dílčích indexů

⁴² TOMÁNKOVÁ, P. *Kvalita života v regionu obce s rozšířenou působností Humpolec*. Jihlava, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra ekonomických studií. Vedoucí práce Ing. Michal Šulc.

⁴³ MURGAŠ, F., FLÉGL D. *Kvalita života v regionech České republiky*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. 58 s.

a výpočet celkového indexu lidského rozvoje. Konstrukce je uvedena níže v tabulce 2. Na základě výpočtu HDI je možné řadit země podle dosaženého stavu lidského rozvoje.⁴⁴

Tabulka 2: Konstrukce HDI

Dimenze lidského rozvoje	Ukazatel	Index dimenze	Minimální hodnota	Maximální hodnota
Zdraví	Očekávaná délka života při narození	Index očekávané délky života	25 let	85 let
Vzdělání	Podíl gramotných na dospělé populaci (15 let a více)	Index vzdělání	0 %	100 %
	Složený hrubý podíl zapsaných ke studiu v primárním, sekundárním a terciálním stupni vzdělání		0 %	100 %
Životní úroveň	HDP na osobu (PPP US\$)	Index HDP	100 PPP US\$	40 000 PPP US\$

Zdroj: vlastní zpracování, data Syrovátka, M. (2008)⁴⁵

Česká republika podle poslední zprávy o lidském rozvoji dle Human Development Reports za rok 2021 zaujímá 32. místo ze 191 zemí s hodnotou HDI 0,889.⁴⁶

Dalším příkladem měření kvality života, které bude zmíněno, je měření na regionální úrovni. Pro měření kvality života na této úrovni nelze použít stejné indikátory jako u národního či

⁴⁴ SYROVÁTKA, M. Jak (ne)měřit kvalitu života: kritické pohledy na index lidského rozvoje. *Mezinárodní vztahy* [online]. 2008 [cit. 2022-09-21]. 11 s. Dostupné z:

https://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/Syrovatka_HDI.pdf . ISSN 2570-9429.

⁴⁵ SYROVÁTKA, M. Jak (ne)měřit kvalitu života: kritické pohledy na index lidského rozvoje. *Mezinárodní vztahy* [online]. 2008 [cit. 2022-09-21]. 11 s. Dostupné z:

https://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/Syrovatka_HDI.pdf . ISSN 2570-9429.

⁴⁶ HUMAN DEVELOPMENT REPORTS. *Human Development Insights* [online]. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://hdr.undp.org/data-center/country-insights#/ranks>

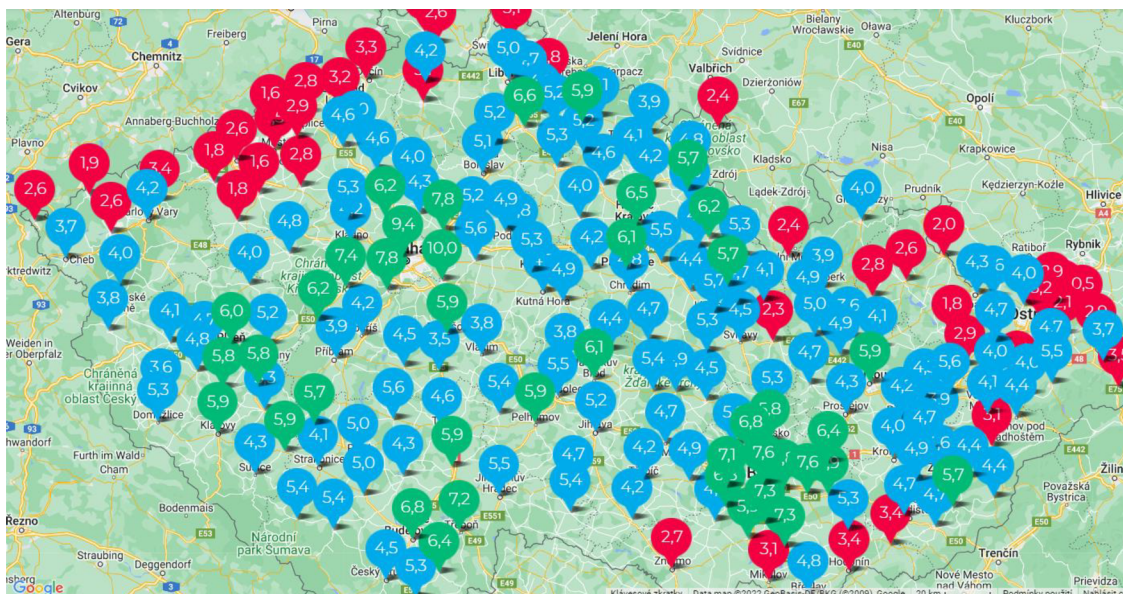
mezinárodního měření, jelikož jsou z regionálního hlediska nevýznamné a některé indikátory není možné zjistit, jelikož jsou měřeny pouze celostátně. Z tohoto důvodu je důležité přistupovat k měření individuálně a s ohledem na dostupnost potřebných dat. Měření kvality života na regionální úrovni slouží především k porovnávání regionů vybrané oblasti v rámci celého státu. Pro toto měření je potřeba vybrat takové dostupné indikátory, které budou vystihovat a charakterizovat dané regiony.⁴⁷

V České republice existuje řada studií či projektů, které se věnují měření kvality života na regionální úrovni. Mezi takovéto projekty patří například projekt s názvem **Obce v datech** od společnosti Obce v datech s.r.o., která prezentuje atraktivitu obcí s rozšířenou působností a poskytuje data včetně analýz místním autoritám v oblasti územní správy. Společnost vznikla jako start-up pro realizaci konkrétního produktu, konkrétně vývoje indexu kvality života a souvisejících derivátů pomocí automatizovaného zpracování big dat. Na projektu se podílí řada expertů z oblasti ekonomie, statistiky a demografie. Kvalita života je porovnávána ve 206 obcích. Společnost pro zpracování projektu získává data z různých veřejných zdrojů, jako jsou například Český statistický úřad, CERMAT, Úřad práce České republiky, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a další. Výpočet indexů je postaven na přístupech OSN a OECD k porovnávání kvality života a dalších matematicko-statistických nástrojů. Index kvality života je rozdělen do tří základních oblastí – zdraví a životní prostředí, materiální zabezpečení a vzdělávání, vztahy a služby. Všechny tři indexy se dále dělí na další dílčí indexy (celkem 29), které zachycují stav v obci a mají dobrou vypovídající hodnotu. Na obrázku níže jsou zobrazeny jednotlivé obce za rok 2021 s přiřazeným indexem atraktivity na škále od 0 do 10, přičemž 10 znamená nejlepší a 0 nejhorší.⁴⁸

⁴⁷ POTUČEK, M., HORÁKOVÁ M. a kol. *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku*. Praha: Gutenberg, 2002. 686 s.

⁴⁸ OBCE V DATECH. *O projektu*. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/o-projektu>

Obrázek 1: Mapa kvality života z projektu Obce v datech

Zdroj: Obce v datech⁴⁹

V následující tabulce č. 3 jsou zobrazena tři nejlépe ohodnocená města a Chomutov, kterému bude věnována druhá část práce. Dlouhodobě jsou nejlépe hodnocená města Říčany a Praha, která se drží poslední 4 roky na 1. a 2. místě. Chomutov se oproti roku 2019 vyšplhal o 4 místa nahoru.

Tabulka 3: Výsledky indexu kvality života za rok 2021 (projekt Obce v datech)

Pořadí	Název obce	Zdraví a životní prostředí	Materiální zabezpečení a vzdělání	Vztahy a služby	Kvalita života
1.	Říčany	10	10	8,7	10
2.	Praha	9	7,7	10	9,4
3.	Brandýs nad Labem	7,8	8,3	6,9	7,8
190.	Chomutov	2,8	2,4	3,4	2,6

Zdroj: vlastní zpracování, data z projektu Obce v datech⁵⁰

⁴⁹ OBCE V DATECH. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/mapa>

⁵⁰ OBCE V DATECH. *Přehled obcí*. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/mapa>

Mezi další studie zabývající se měřením kvality života na regionální úrovni je studie **MasterCard česká centra rozvoje**, která se zabývala hodnocením ekonomické, sociální a enviromentální situace v českých krajích a městech. Posledním zmíněným vědecko-výzkumným projektem, který je mimo jiné podpořen Technologickou agenturou České republiky je projekt **Systém hodnocení a srovnávání kvality života obyvatel České republiky v regionální dimenzi**. Hlavním cílem projektu je vytvořit systém hodnocení kvality života na regionální úrovni. Projekt bude řešen v letech 2019-2022.⁵¹

3.2.4 Teoretické koncepty kvality života

Teoretické koncepty kvality života se snaží komplexně vymezit a popsat kvalitu života. Pro představu je v následující kapitole zmíněno několik příkladů.

Kvalita života je o potřebách, jejich uspokojování, o hodnotách a individuálních žebříčcích hodnot. Člověk je motivován svou vnitřní potřebou a nutností ji uspokojit. Vnitřní potřeby jsou pro každého člověka individuální a mění se jak v čase, tak ve vztahu k prostředí. Na základě většiny odborníků vychází samotná podstata pojmu kvalita života z tzv. Maslowovy hierarchie potřeb, což je stupňovité řazení potřeb, které je v hierarchickém systému organizováno podle jejich naléhavosti pro člověka. Potřeby vyšší se objevují až na základě uspokojení potřeb nižších, ale v určitých situacích se může stát, že člověk upřednostní něco z vyšších potřeb, i když není uspokojena potřeba nižší. Mezi základní hierarchii potřeb, jak je zobrazeno na obrázku č. 2, se řadí potřeby tělesné a fyziologické (jídlo, spánek), potřeba bezpečí a uznání, sociální potřeba (láska, přátelství, sounáležitost), potřeba uznání (ocenění, prestiž, kompetence) a seberealizace (poznání, estetické potřeby).⁵² Kvalita života je zde vnímána s ohledem na spokojenost daného člověka s dosahováním cílů určujících směřování jeho života.⁵³

⁵¹ ŽIVOT V REGIONECH. *O projektu*. [online]. [cit. 2022-09-11]. Dostupné z: <https://www.zivotvregionech.cz/o-projektu/>

⁵² ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie*. Praha: Karolinum, 2008.

⁵³ KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001. 40 s.

Obrázek 2: Maslowova pyramida potřeb

Zdroj: vlastní zpracování dle A. H. Maslowa

K neznámějším modelům kvality života se řadí model, který byl vytvořen Centrem pro podporu zdraví spadající pod torontskou univerzitu v Kanadě.⁵⁴ Tento vícedimenzionální model kvality života vychází z holistického pojetí kvality života a je složen ze třech základních domén a dalších dílčích domén.⁵⁵ Model je zobrazen v následující tabulce č. 4. V jednotlivých níže uvedených doménách a dílčích doménách je rozsah kvality podmíněn dvěma faktory, a to jejich důležitostí pro daného jedince a jejich využíváním. Následně je skutečná kvalita života určena osobním významem jednotlivých domén a rozsahem jejich naplňování daného jedince v reálném životě.⁵⁶

⁵⁴ UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Centre for Health Promotion. [online]. [cit. 2022-15-10]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

⁵⁵ HEŘMANOVÁ, E. *Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu*. [online]. (PDF). [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-%20OK%20upravena%20studia.pdf>

⁵⁶ HNILICOVÁ, H. Kvalita života a její význam pro medicínu a zdravotnictví. In: PAYNE, J. a kol. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, 2005. 205-216 s.

Tabulka 4: Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

BÝT (BEING) – OSOBNÍ CHARAKTERISTIKY ČLOVĚKA	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
PATŘIT NĚKAM (BELONGING) – spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů, naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: vlastní zpracování, data z The quality of life model, University Toronto⁵⁷

Dalším významným modelem kvality života je komplexní model od slovenského psychologa Damiána Kováče. Model je vytvořen na základě relativně velkého počtu podmínek či komponent, které jsou uspořádány do třech úrovní (viz tabulka č. 5) a do jisté míry připomíná již zmíněnou Maslowovu pyramidu lidských potřeb. Model obsahuje tři úrovně bazální (všelidskou), elitní (kulturně duchovní) a individuálně specifickou (civilizační). Smysl života je tímto modelem zachycen jakožto průřezový systémový psychický regulátor téměř každého lidského chování a konání.⁵⁸

⁵⁷ UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Centre for Health Promotion.

[online]. [cit. 2022-15-10]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

⁵⁸ HEŘMANOVÁ, E. *Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu*. [online].

(PDF). [cit. 2022-9-21]. Dostupné z:

[https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-](https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-%20OK%20upravena%20studia.pdf)

[%20OK%20upravena%20studia.pdf](https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-%20OK%20upravena%20studia.pdf)

Tabulka 5: Model kvality života podle Kováče

Smysl života		
	Bezproblémové stárnutí	
	Úroveň kultivace osobnosti	
	Společenské uznání	
	Podpora závislým	
	Podpora života	
	Univerzální altruismus	
Axiologické styly	Pevné zdraví	Vášně
(dionýsovský, apolonský),	Prožívání životní	(sexuální, hráčská,
životní styly	spokojenosti	cestovní),
(celibát, workoholismus),	Uspokojivé sociální prostředí	koničky
ideové styly	Úroveň společenského vývoje	(sport, tvořivost),
(dogmatismus, liberalismus),	Přátelské prostředí	zájmy
kognitivní styly	Úroveň znalostí a kompetencí	(o věci, lidi, ideje)
	Dobry fyzický stav	
	Normální psychický stav	
	Vyrůstání ve funkční rodině	
	Odpovídající materiálně	
	sociální zabezpečení	
	Život chránící životní	
	prostředí	
	Získání schopností a návyků	
	pro přežití	

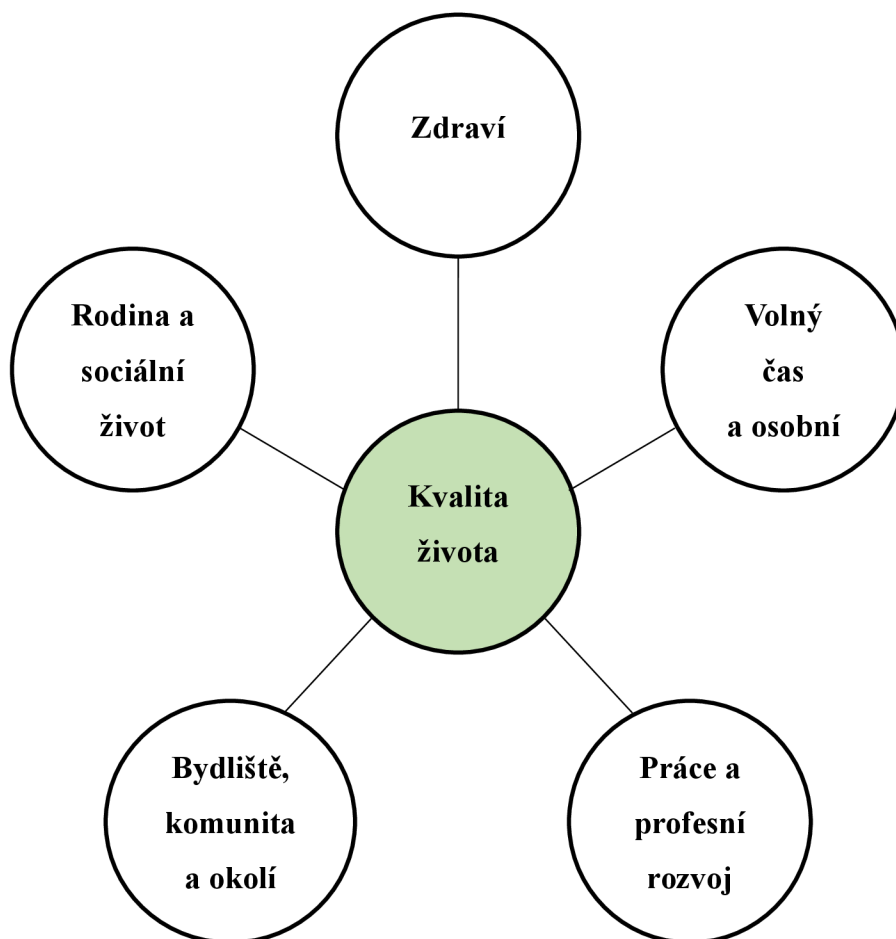
Zdroj: vlastní zpracování, data z KOVÁČ, D.⁵⁹

Mezi relativně zjednodušené modely se řadí i model, který se opírá o kanadské ozbrojené síly v práci s lidskými zdroji. Model obsahuje pět základních oblastí, které jsou průběžně monitorovány a systematicky vyhodnocovány. Zabývá se objektivně měřitelnými charakteristikami lidského života/životního způsobu, a to například zdravotním stavem, pracovními podmínkami nebo možnostmi a způsoby trávení volného času. Vyhodnocuje jak sociální život, tak kvalitu sociálních vazeb v rámci rodiny nebo v lokální či profesní komunitě. Tento model však dále nevyhodnocuje vazbu na hodnotovou orientaci lidí či

⁵⁹ KOVÁČ, D. Kultivace integrované osobnosti. *Psychologie dnes*. Praha: Portál, [online]. 2004 [cit. 2022-09-21]. 12-14 s. ISSN 1212-9607.

subjektivně prožívanou životní spokojenost.⁶⁰ Model kvality života pracovníků kanadské armády je zobrazen na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Model kvality života pracovníků kanadské armády

Zdroj: vlastní zpracování, data z Heřmanová E.⁶¹

3.2.5 Faktory ovlivňující kvalitu života v obci

Faktory ovlivňující kvalitu života působí na různých úrovních, a to od velkých geopolitických celků (ekonomická situace v EU) až po individuální úroveň (zdravotní stav,

⁶⁰ HEŘMANOVÁ, E. *Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu*. [online].

(PDF). [cit. 2022-9-21]. Dostupné z:

<https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-%20OK%20upravena%20studia.pdf>

⁶¹ Tamtéž

rodinné vztahy). Úroveň města se objevuje někde mezi těmito faktory. Díky poloze v určitém územním celku jsou některé faktory dané, ale u většiny faktorů mohou být mezi obcemi v rámci jednoho regionu velké rozdíly, proto stejné podmínky nepůsobí na všechny skupiny obyvatel a jednotlivce stejně. Pro mladé rodiny je důležitým faktorem například dostupnost mateřských škol, naopak pro seniory může být důležitý bezbariérový veřejný prostor a budovy.

Na kvalitu života a spokojenost obyvatel města má vliv několik mechanismů. Důležitou roli představuje hlavně soulad města s potřebami jeho obyvatel a vliv prostředí na duševní i tělesné zdraví. Faktory, které ovlivňují kvalitu života obyvatel města lze rozdělit do následujících kategorií:

- Dostupnost služeb a staveb občanské vybavenosti (dostupnost vzdělání, obchodů, zdravotnických služeb)
- Dostupnost bydlení (cenová dostupnost, kvalita bydlení)
- Společenský a kulturní život v obci (kulturní zařízení, aktivity ve veřejném prostoru, činnost spolků a občanských iniciativ a jejich podpora)
- Kvalita životního prostředí (kvalita ovzduší, hluk, zeleň ve veřejném prostoru)
- Doprava a přirozený pohyb (přívětivost pro pěší a cyklistickou dopravu, dostupnost veřejné dopravy, silniční bezpečnost)
- Zázemí pro sport a rekreační aktivity (dostupnost sportovišť, veřejně dostupné rekreační plochy)
- Sociální politika města (dostupnost sociálních služeb, startovací bydlení, služby sociální prevence, poradenství, regulace hracích automatů)
- Podpora občanské participace (zjišťování potřeb občanů, participační aktivity v projektech města)
- Otevřenost úřadu (transparentní hospodaření, informovanost občanů)
- Bezpečnost (osvětlení, kamerový systém, činnost policie, preventivní opatření)
- Kvalita a přehlednost veřejného prostoru (kvalitní urbanistická a architektonická řešení, umění ve veřejném prostoru)
- Pracovní nabídky ve městě a jeho okolí (přívětivost města pro podnikání, přítomnost významného zaměstnavatele)
- A další...

Faktory na straně města mohou ovlivňovat následující oblasti:

- Subjektivní spokojenost (pocit štěstí, spokojenost s jednotlivými oblastmi fungování města)
- Bezpečí obyvatel (pocit bezpečí, existence lokalit vnímaných jako nebezpečné)
- Občanské aktivity a společenské klima obce (pocit sounáležitosti, činnosti spolků, komunitní aktivity)
- Zdraví populace (civilizační choroby, střední délka života, dopravní nehody)
- Zaměstnanost/nezaměstnanost
- Kriminalita
- Zadluženost obyvatel a exekuce
- Bezdomovectví
- Příliv/odliv obyvatel
- Dosažené vzdělání
- Příjem domácnosti
- A další...⁶²

⁶² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Metodika hodnocení udržitelných chytrých měst - Smart Cities*. [online]. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://mmr.cz/getmedia/3edda80d-4b9a-4034-95e2-d606417b06a4/SC_METODIKA_P2_fin.pdf.aspx?ext=.pdf

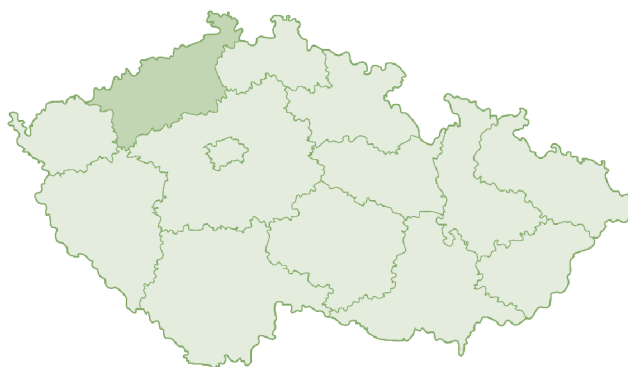
4 Charakteristika kraje a obce

Praktická část diplomové práce charakterizuje vybranou obec a kraj, v němž se obec nachází. První část je zaměřena na Ústecký kraj a jeho největší problémy, se kterými se kraj dlouhodobě potýká. Tyto problémy nepochybně ovlivňují i vybranou obec. Následně je prezentována obec Chomutov, její stručný historický vývoj a občanská vybavenost. Ve druhé části jsou vymezeny výsledky šetření spolu s vlastním vyhodnocením a SWOT analýzou. V závěrečné části diplomové práce jsou navržena doporučení ke zlepšení kvality života v obci.

4.1 Charakteristika Ústeckého kraje

Ústecký kraj se nachází na severozápadě České republiky. Na severovýchodní straně sousedí s Libereckým krajem, na jihovýchodní straně se Středočeským krajem, na západě hraničí s Karlovarským krajem a z malé části také s krajem Plzeňským. Nejdelším úsekem je hranice s německou spolkovou zemí Sasko na severozápadní straně. Kraj zaujímá rozlohu 5 339 km² (6,8 % rozlohy celé České republiky). Zemědělská půda zabírá necelých 52 % území kraje, lesy se rozprostírají na přibližně 31 % a vodní plochy na 2 % území.⁶³

Obrázek 4: Poloha Ústeckého kraje v České republice

Zdroj: Ústecký kraj⁶⁴

⁶³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Ústeckého kraje - 2021: charakteristika kraje*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2021>

⁶⁴ ÚSTECKÝ KRAJ. *Ústecký kraj v ČR*. [online]. 2008 [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://ustecky-kraj.webnode.cz/mapy-a-grafy/>

Podél hranic s Německem se nachází pásmo Krušných hor, Labských pískovců a Lužických hor. Krušné hory jsou nejdelším pohořím v České republice. Jsou tvořeny hlavně hlubinnými vyvřelinami a prvohorními krystalickými břidlicemi. Na jihovýchodní straně kraje se rozprostírají roviny, ze kterých vystupuje, dá se říct nejznámější hora Čech – Říp a České středohoří s nejvyšším vrcholem Milešovkou. Za nejvýše položené místo kraje se označuje Háj Pod Klínovcem ležící na hranici Ústeckého a Karlovarského kraje pod vrcholem Klínovce. Naopak nejnižše položeným bodem kraje a zároveň i v celé České republice je hladina řeky Labe u Hřenska. Největším vodním tokem je řeka Labe. Na území kraje lze rovněž nalézt i prameny minerálních a termálních vod. Nechranická nádrž, která se nachází v západní části kraje, je největší vodní plochou v Ústeckém kraji. Z geografického hlediska je povrch kraje velmi rozmanitý a pestrý.

Stejně jako je rozmanitá a rozdílná geografická stránka kraje, rozdílnost lze nalézt i v hospodářské struktuře, hustotě osídlení nebo stavu životního prostředí. Hospodářský význam kraje je historicky dán velkým nerostným bohatstvím, a to hlavně rozsáhlými ložisky hnědého uhlí, které jsou uloženy nízko pod povrchem. Mezi další důležité suroviny patří významná ložiska kvalitních sklářských a slévárenských písků a stavebního kamene. V Ústeckém kraji lze vymezit čtyři oblasti, které se od sebe významně odlišují:

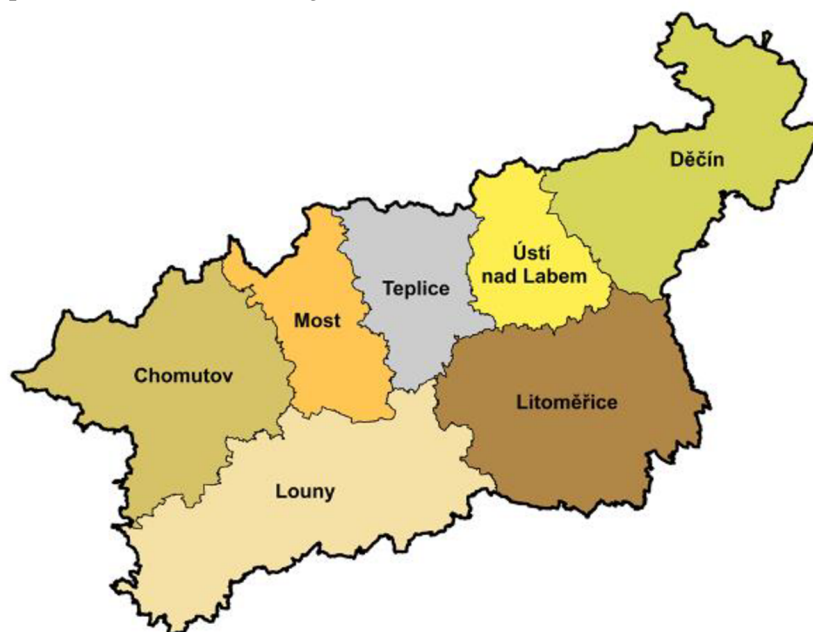
- Podkrušnohoří (okresy Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem): vysoce rozvinutá průmyslová výroba. Významné postavení má energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl
- Litoměřicko a Lounsko: významné svou produkcí chmele a zeleniny (Polabí, Poohří) a pěstováním vína (Litoměřicko)
- Mostecko: známá oblast díky pěstování vinné révy na pozemcích zrekultivovaných po těžbě hnědého uhlí
- Děčínsko: typicky periferním územím bez koncentrace těžkého průmyslu a zemědělské výroby⁶⁵

⁶⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Ústeckého kraje - 2021: charakteristika kraje*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2021>

Ke konci roku 2021 žilo v Ústeckém kraji celkem 798 898 obyvatel, což jej řadí na páté místo v České republice.⁶⁶ Za nejhustěji osídlenou oblast je považována podkrušnohorská hnědouhelná oblast. Největší obcí je Ústí nad Labem s 90 378 obyvateli.

Ústecký kraj je členěn na sedm okresů (obrázek č. 5) a to – Děčín, Louny, Most, Teplice, Litoměřice, Chomutov a Ústí nad Labem. Okresy jsou dále členěny na 354 obcí, z toho 59 obcí je se statutem města. Reforma veřejné správy započala 2. fází od 1. 1. 2003 a stanovila vyhláškou správní obvody obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem (včetně jejich sídel). Od tohoto data v Ústeckém kraji vzniklo celkem 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (Litvínov, Bílina, Děčín, Most, Chomutov, Litoměřice, Louny, Lovosice, Podbořany, Kadaň, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf a Žatec) a 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Obrázek 5: Mapa okresů v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ⁶⁷

⁶⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo Ústeckého kraje podle pohlaví a pětiletých věkových skupin v letech 1974 až 2021*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/kraj>

⁶⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem: Okresy* [online]. 2021 [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/okresy>

4.2 Problémové oblasti

Ústecký kraj spolu s Moravskoslezským a Karlovarským krajem patří dlouhodobě do strukturálně postižených krajů. Následující text okrajově definuje několik vybraných problémových oblastí Ústeckého kraje.

- Dlouhodobě vyskytující se nadprůměrná **nezaměstnanost**. V lednu 2022 v rámci mezikrajského srovnání bylo dosaženo nejvyššího podílu nezaměstnaných osob a to hodnoty 5,28 %. Na jedno pracovní místo v evidenci Úřadu práce v Ústeckém kraji připadá celkem 1,98 uchazeče (2. nejhorší pozice).⁶⁸ Díky slabé hospodářské výkonnosti, převaze ekonomických aktivit s nižší přidanou hodnotou a specifické struktuře ekonomiky je v kraji podprůměrná mzdová úroveň. Ve 2. čtvrtletí roku 2022 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda (v přepočtu na plně zaměstnané osoby) hodnoty 36 866 Kč, ve srovnání s celorepublikovým průměrem zaostala o 3 220 Kč.⁶⁹
- **Vzdělanost obyvatel** úzce souvisí s nezaměstnaností a nízkými výdělků. Je zde zhoršená úroveň vzdělání ve srovnání s ostatními regiony a nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Chybí dostatek kvalifikované pracovní síly s požadovanými kompetencemi, hlavně v technických oborech. Dochází zde k tzv. odlivu mozků mimo region ve skupinách s vyšším vzděláním.⁷⁰ Na veřejných i soukromých vysokých školách ve školním roce 2020/2021 studovalo celkem 15 356 studentů s trvalým bydlištěm v Ústeckém kraji. Z tohoto počtu vysokou školu

⁶⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nezaměstnanost v Ústeckém kraji v lednu 2022*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/nezamestnanost-v-usteckem-kraji-v-lednu-2022>

⁶⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Průměrná mzda a počet zaměstnanců v Ústeckém kraji ve 2. čtvrtletí 2022*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/prumerna-mzda-a-pocet-zamestnancu-v-usteckem-kraji-ve-2-ctvrtleti-2022>

⁷⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Aktualizace vstupní analýzy*. [online]. 2020 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/abc417b6-d56e-45e3-8b5c-989b7e691852/Priloha-Aktualizace-SR-Aktualizace-vstupni-analyzy-SR.pdf.aspx?ext=.pdf>

dokončilo celkem 3 035 studentů. Nejvíce absolventů dokončilo studia v obchodu, administrativě a právu. Druhým nejčastěji absolvovaným oborem byla technika, výroba a stavebnictví.⁷¹

- **Životní úroveň obyvatel:** Narůstá počet osob žijících v chudobě a v sociálně vyloučených lokalitách. Celkem bylo k roku 2015 identifikováno 86 sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji – absolutně nejvyšší počet v České republice. Počet sociálně vyloučených osob se pohybuje mezi 36 000 až 38 500.⁷² Vysoký počet lidí má finanční problémy a exekuce. Podle portálu mapaexekuci.cz je v Ústeckém kraji největší podíl osob v exekuci. V roce 2021 to bylo téměř 14 % osob starších 15 let.⁷³ Osoby v exekuci velmi často ztrácejí motivaci získat normální zaměstnání hlavně z důvodu případných exekučních srážek ze mzdy.
- **Průmysl a podnikání:** Dochází k oslabení konkurenceschopnosti tradičních průmyslových odvětví. Je zde nižší míra podnikavosti obyvatel a malá intenzita v zakládání nových firem. V kraji chybí nabídka perspektivních pracovních a kariérních vyhlídek jak pro mladé, tak pro kvalifikované odborníky. Nízká míra ekonomického růstu způsobuje zaostávání kraje za ostatními regiony ČR. Dynamika růstu HDP/obyv. je zde stále podprůměrná.⁷⁴

⁷¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Školství v Ústeckém kraji – 2020/2021*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/skolstvi-v-usteckem-kraji-20202021>

⁷² ESFCR. *Finální publikace Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr

⁷³ MAPA EXEKUCÍ. *Ústecký kraj*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

⁷⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Aktualizace vstupní analýzy*. [online]. 2020 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/cbc417b6-d56e-45e3-8b5c-989b7e691852/Priloha-Aktualizace-SR-Aktualizace-vstupni-analyzy-SR.pdf.aspx?ext=.pdf>

- **Bezpečnostní situace** v kraji je ovlivněna několika faktory, a to zejména sociální a vzdělanostní strukturou obyvatelstva. Hlavní příčinou vysoké kriminality jsou především sociálně vyloučené oblasti. Počet registrovaných trestních činů v Ústeckém kraji za rok 2020 byl 14 872 (5. nejhorší pozice). Tento počet byl nejnižší od roku 1991. Z okresů Ústeckého kraje měl nejvyšší počet registrovaných trestních činů okres Chomutov. Co se týče dopravních nehod, tak se Ústecký kraj umístil na 3. nejhorší pozici s celkem 10 283 dopravními nehodami. Počet požárů v tomto kraji je druhý největší v celé České republice, celkem 1 939.⁷⁵

Uvedené problémy jsou vzájemně úzce provázány a jejich dílčí aspekty jsou propojeny a navzájem se ovlivňují. Ústecký kraj je ale problémový z mnoha dalších hledisek, jako je stále přetrvávající nízká atraktivita kraje pro život, práci a podnikání, nízká míra bytové výstavby a další. Dochází ke stagnaci/zhoršování životní úrovně a blahobytu obyvatel kraje. Proto je obecně známá nízká úroveň kraje oproti ostatním krajům v České republice. Problémy v Ústeckém kraji přímo souvisí s kvalitou života v Chomutově.

4.3 Chomutov

4.3.1 Charakteristika obce

Chomutov je statutárním městem v Ústeckém kraji vzdálený 65 km od Ústí nad Labem a 90 km od Prahy. Chomutov je 22. největším městem v České republice a 5. největším v Ústeckém kraji. Město se rozprostírá pod vrcholky Krušných hor v údolí řeky Chomutovky v nadmořské výšce 330 m n. m. Chomutov byl dříve okresním městem, nyní je obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Správní obvod obce s rozšířenou působností je složen z 25 obcí, které jsou zobrazeny na obrázku č. 6.⁷⁶ Rozloha města je 29,25 km². Město se skládá ze dvou katastrálních území – Chomutov I a Chomutov II.

⁷⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Ústeckého kraje – 2021*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/24-kriminalita-nehody-jj0w689oay>

⁷⁶ TURISTIKA. *Ústecký kraj - Chomutov*. [online]. 2005 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/chomutov/detail>

Obrázek 6: Hranice ORP Chomutov

Zdroj: Portál digitální mapy⁷⁷

Na základě výsledků komunálních voleb v roce 2022 primátor a dva náměstci zůstali v původním složení. David Dinda za Nový Sever jako první náměstek a Milan Märc taktéž za Nový Sever jako druhý náměstek. S letitou praxí ve veřejné správě zůstává primátorem Marek Hrabáč za ANO. Zastupitelstvo města je složeno z 35 členů.⁷⁸

Chomutov lze považovat za průmyslové město. Dříve bylo orientováno na hutnictví, hnědouhelnou těžbu, energetiku a těžký průmysl, dnes je město zaměřeno spíše na lehký

⁷⁷ PORTÁL DIGITÁLNÍ MAPY. *ORP Chomutov*. [online]. 2020 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/chomutov-5-aktualizace-uap/>

⁷⁸ MĚSTO CHOMUTOV. *Zastupitelstvo města*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/zastupitelstvo-mesta>

průmysl. V posledních letech je kladen důraz na rekreační aktivity například v areálu Kamencového jezera, v Podkrušnohorském zooparku nebo v Bezručově údolí.⁷⁹

Obyvatelstvo

Na základě posledních dostupných dat z ČSÚ je v Chomutově k 31. 12. 2022 evidováno 46 263 obyvatel.⁸⁰ Složení obyvatelstva dle pohlaví je víceméně vyvážené. Aktuální informace o stavu obyvatel jsou zobrazeny v následující tabulce č. 6.

Tabulka 6: Stav obyvatel v Chomutově - 31. 12. 2022

		Celkem	Muži	Ženy
Počet obyvatel		46 263	22 499	23 764
v tom ve věku (let)	0-14	7 236	3 701	3 535
	15-64	29 341	14 793	14 548
	65 a více	9 686	4 005	5 681
Průměrný věk (průměr)		43,0	41,3	44,5

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ⁸¹

⁷⁹ MĚSTO CHOMUTOV. *Socioekonomická analýza města 2014*. [online]. 2014 [cit. 2022-10-29].

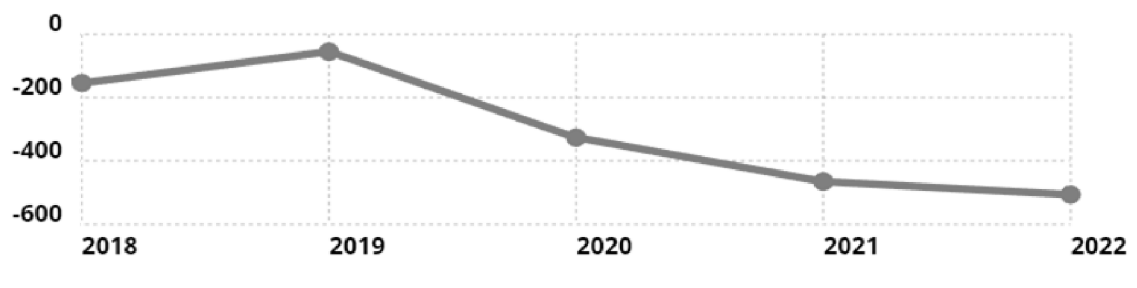
Dostupné z: https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/old/download/_/ms-rzm-strategie-rozvoje/socioekonomicka-analyza-m-sta-2014.pdf

⁸⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografické údaje za města Ústeckého kraje - časová řada 2012 až 2021*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/demograficke-udaje-za-mesta-usteckeho-kraje-casova-rada-2007-az-2016>

⁸¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Chomutov (okres Chomutov)*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__562971#

V posledních letech se počet obyvatel neustále snižuje, projevila se vyšší úmrtnost v souvislosti s epidemií COVID-19 a také migrace obyvatel.⁸²

Obrázek 7: Změny počtu obyvatel v Chomutově za jednotlivé roky

Zdroj: mistopisy.cz⁸³

Národnostní skladba Chomutova je rozmanitá. K 31. 12. 2021 bylo evidováno v Chomutově celkem 6 783 cizinců dle státního občanství. V Chomutově převládají cizinci hlavně ze zemí mimo Evropskou unii, a to z Ukrajiny a Vietnamu. Co se týče cizinců z řad obyvatel EU je zde převaha občanů ze Slovenska, Německa a Polska.⁸⁴ Dle statistického šetření Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2021 došlo k poklesu osob se základním vzděláním vč. neukončeného oproti poslednímu šetření. V roce 2011 tuto skupinu tvořilo 8 662 lidí⁸⁵

⁸² CHOMUTOVSKÝ DENÍK. *Úmrtnost, porodnost, stěhování*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/umrtnost-ci-stehovani-chomutov-prisel-o-sto-obyvatel-obce-hlasi-prirustky-202102.html

⁸³ MÍSTOPISY. *Chomutov - změny počtu obyvatel obce Chomutov za jednotlivé roky*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/200/chomutov/pocet-obyvatel/>

⁸⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci podle státního občanství k 31. 12.* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=Chomutov&bkvt=Q2hvbXV0b3Y.&katalog=31032&pvo=CIZ02&str=v58&u=v58__VUZEMI__101__40461#w=

⁸⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci*. [online]. 2011 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OTOB112&z=T&f=TABULKA&katalog=30712&u=v157__VUZEMI__43__562971

z celkového počtu obyvatelstva, v roce 2021 pouze 6 698⁸⁶. Naopak vzrost počet osob se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou, vyšším odborným vzděláním i vysokoškolským vzděláním. Dle srovnání lze pozorovat rostoucí trend vyššího vzdělání obyvatelstva v Chomutově.

4.3.2 Historický vývoj

První historická zmínka o Chomutově je z roku 1252, kdy Bedřich Načeradec věnoval městečko řádu německých rytířů, kteří si zde založili své opevněné sídlo a kostel svatě Kateřiny a Chomutov se tak stal významným tržním místem. Název města nejspíše vznikl z poplatku za koňský chomout, což je spřežení, které zde projelo. Během vlády Jana Lucemburského měl řád velkou moc a Chomutov začal být nazýván městem.

Ve druhé polovině 14. století město zažilo prudký hospodářský rozkvět a byly vystavěny opevněné hradby a čtyři vstupní brány. V roce 1410 řád německých rytířů byl v bitvě u Grunwaldu poražen a král Václav IV. zabavil jeho majetek a následně vyhnal rytíře ze země. Město Chomutov tak roku 1411 připadlo královské komoře a stalo se zástavním městem. Obyvatelé Chomutova byli převážně Němci a v době husitských válek stáli na straně katolíků, tudíž jej husitské vojsko v roce 1421 dobylo. Ve městě poté vypukl požár a řada obyvatel byla povražděna. Poté město střídalo šlechtické majitele. V roce 1457 byla Chomutovu uznána jeho práva a získalo nový znak a pečeť. Roku 1488 bylo město prodáno rodu Veitmile, který přestavěl komendu na renesanční zámek. K rozvoji města přispívala okolní těžba stříbra. Od roku 1560 patřilo město rodu Lobkoviců, kteří nechali postavit jezuitský klášter a gymnázium. V roce 1591 se obyvatelé města vzbouřili proti jezuitům a klášter i zámek byl zpustošen, vzpoura však byla potlačena a krvavě potrestána a jezuité se vrátili zpět do města, kde založili školu, která se stala známou jak u nás, tak i v sousedním

⁸⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání a obcí vybraného SO ORP*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z:

<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLD210072-OB-OR&z=T&f=TABULKA&skupId=4292&katalog=33519&pvo=SLD210072-OB-OR&pvokc=65&pvoch=4203>

Sasku. Negativně se na rozvoji města podepsala řada morových epidemií a ničivých požárů.⁸⁷

Od 16. století se okolo města těžily železné a kamencové rudy. V roce 1850 se těžba ukončila a území bylo zaplaveno a vzniklo Kamencové jezero. Na začátku 17. století byl Chomutov považován za královské město. Ve druhé polovině 19. století se ve městě rozvíjel průmysl a byla vybudována železniční trať z Ústí nad Labem a později také z Prahy.⁸⁸

Rozvoj města byl zastaven první světovou válkou. V té době bylo město silně německy orientováno, nakonec však bylo město obsazeno českou vojenskou posádkou. Vývoj počtu obyvatel a domů od roku 1869 do současnosti je znázorněn v tabulkách č. 6 a 7. Druhá světová válka neměla na Chomutov prakticky dopad, takže nebyl poničen a 8. května 1945 byl osvobozen sovětskými vojsky. Období po válce se negativně podepsalo hlavně na architektuře města, ale jeho historické centrum bylo zachováno. V 60.-80. letech 20. století došlo k rozsáhlé přestavbě města, která se ale nedotkla historického jádra.⁸⁹ Historické památky lze nalézt hlavně na náměstí a v jeho bezprostředním okolí. Oficiální vznik obce se datuje k 1. 7. 1973.⁹⁰

⁸⁷ E-REGION. *Chomutov - historie a památky*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.e-region.cz/destinace/chomutov-historie-a-pamatky>

⁸⁸ TURISTIKA. *Ústecký kraj - Chomutov*. [online]. 2005 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/chomutov/detail>

⁸⁹ E-REGION. *Chomutov - historie a památky*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.e-region.cz/destinace/chomutov-historie-a-pamatky>

⁹⁰ MONITOR. *Statutární město Chomutov*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00261891/charakteristika?obdobi=2208>

Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel a domů mezi lety 1869 - 1961

	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Počet obyvatel	8 183	11 707	15 280	19 813	24 869	28 010	33 279
Domy	692	875	985	1 286	1 545	1 776	2 818

Zdroj: ČSÚ (2015)⁹¹

Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel a domů mezi lety 1970 - 2021

	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet obyvatel	28 848	33 070	40 051	51 769	53 107	51 007	48 328	45 549
Domy	3 428	3 387	3 412	3 542	3 660	3 631	3 996	4 165

Zdroj: ČSÚ (2015)⁹²

4.3.3 Občanská vybavenost

Následující text je zaměřen na oblasti, pomocí kterých lze hodnotit kvalitu života v obci Chomutov.

Školství a volnočasové vzdělávání

V současné době výchovně vzdělávací strukturu v Chomutově tvoří:

- **Předškolní vzdělávání:** Mateřská škola Chomutov, která sdružuje celkem 13 školek po celém městě. Celková kapacita školky je 1 419 dětí. Další školou je Základní škola speciální a Mateřská škola, kde je přijímáno k předškolnímu vzdělávání celkem 115 dětí v pěti třídách, z toho jedna třída je pro děti se souběžným postižením a více vadami. Dalším subjektem je Základní a Mateřská škola, která se nachází v Krajské zdravotní, a. s. – Nemocnici Chomutov a poskytuje všestrannou péči pro

⁹¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Ústecký kraj - Chomutov. [online]. 2015 [cit. 2022-10-29].

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatel-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015

⁹² Tamtéž

hospitalizované děti předškolního věku. Dále jsou ve městě také 4 soukromé mateřské školky. Nabídka mateřských školek je pestrá a dostačující.

- **Základní vzdělávání:** Statutární město Chomutov je zřizovatelem 10 základních škol. Dále ve městě fungují 2 soukromé základní školy. Žáci jsou podporováni jednotlivými základními školami v různých oborových zaměřeních a je zde možnost využít různé vzdělávací programy.
- **Střední a vyšší odborné školy:** Chomutov nabízí širokou nabídku středních škol s rozmanitými obory. Díky optimalizaci sítě škol došlo ke sloučení většiny středních škol. Jedná se o Střední odbornou školu energetickou a stavební, Obchodní akademii a Střední zdravotnickou školu. Dále se ve městě nachází také Gymnázium Chomutov, Střední škola technická, gastronomická a automobilní. Ve městě se nachází jedna vyšší odborná škola, která je spojena se Střední průmyslovou školou.
- **Volnočasové vzdělávání:** Ve městě je možné využít několik subjektů k volnočasovému vzdělávání, například Základní uměleckou školu T.G. Masaryka Chomutov, Středisko volného času Domeček, Chomutovskou knihovnu, rodinné centrum Rozmarýn, Pionýr, Skaut, církevní a neziskové organizace.⁹³

Volný čas, sport a kultura

V Chomutově je zabezpečeno dostatečné množství volnočasových aktivit a sportu pro veřejnost. Ve městě lze nalézt několik sportovišť například Aquasvět Chomutov, Rocknet Arénu, Skatepark, Adventure Golf Kamencové jezero, Městskou sportovní halu a další. Dále zde také existuje několik sportovních klubů například Fotbalový klub FC Chomutov, Piráti Chomutov, CCC – Cycling Club Chomutov, Horoklub Chomutov, FbC 98 Chomutov, TJ Karate Chomutov a další. Obyvatelé města mohou aktivně trávit svůj volný čas v několika zájmových spolcích či sdružení. Zájmové sdružení či spolky nabízí rozmanité

⁹³ AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. *Místní plán inkluze města Chomutova pro období 2019-2022*. [online]. 2019 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/MPI-Chomutov-2019-2022_final-1.pdf

volnočasové aktivity pro všechny věkové kategorie. Je zde možnost se věnovat táboření, rybaření, vojenské historii, zpěvu, myslivosti nebo tanci. Mezi takové spolky patří například Pěvecký sbor Hlahol, Taneční skupina Beethoven DC nebo Česká tábornická unie Velké Lucko. Velmi využívané jsou také cyklostezky, které vedou například Bezručovým údolím nebo kolem Kamencového jezera a Podkrušnohorským zooparkem. Oblast kultury je zabezpečena několika kulturními zařízeními například v Městském divadle jsou často pořádány koncerty, divadelní představení, plesy nebo zábavné pořady. Pro milovníky filmů ve městě funguje kino Svět, které má dva kinosály a v létě je možné využít Letní kino v areálu Kamencového jezera. Dalším místem je Kulturní dům Zahradní, kde se pořádají divadla, koncerty, přednášky, kurzy, výstavy aj. Ve městě fungují také různé galerie, konkrétně Městská galerie Špejchar, Galerie Zlatý klenot či Art galerie Radnice. Pravidelně jsou pořádány také společenské a kulturní akce za podpory obce jako Chomutovské Vánoce, Uklidíme Česko, Rozloučení s létem, Chomutovský festival vína nebo Květenles.

Sociální zabezpečení

V Chomutově působí celá řada organizací poskytující široké spektrum sociálních služeb. Dle registru poskytovatelů sociálních služeb se ve městě nachází 18 subjektů s celkem 39 registrovanými službami.⁹⁴ Jedním ze základních subjektů sociální politiky jsou Sociální služby Chomutov, příspěvková organizace, která od roku 1993 zabezpečuje sociální, výchovné, poradenské a zdravotní služby potřebným skupinám obyvatel. V současné době zabezpečuje 6 sociálních služeb.⁹⁵ V Chomutově je vytvořena fungující síť poskytovatelů sociálních služeb, kteří spolupracují na principu partnerství a vzájemného respektu. Město

⁹⁴ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Registr poskytovatelů sociálních služeb.*

[online]. [cit. 2022-10-30]. Dostupné z:

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/rozsirene_hledani_sluzby.do?pg=1&zn=&zao=Chomutov&pic=&zak=%C3%9Asteck%C3%BD&spd=&spo=&zaok=Chomutov&zau=&pn=&si=&srp=pdaz&SUBSESSION_ID=1667297002889_4#results

⁹⁵ SOCIÁLNÍ SLUŽBY CHOMUTOV. [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z:

<https://www.soschomutov.cz/>

realizuje také řadu cílených projektů, které jsou zajišťovány Odborem sociálních věcí Magistrátu města Chomutova a neziskovými organizacemi.⁹⁶

Město tvořilo a průběžně tvoří či aktualizuje dílčí koncepce, programy a strategické materiály, díky kterým jsou nastavovány priority a příslušné směry rozvoje jednotlivých rozvojových oblastí v rámci města. Za zpracování či aktualizaci koncepčních dokumentů nesou odpovědnost jednotlivé obory patřící do působnosti dané oblasti.⁹⁷

⁹⁶ MĚSTO CHOMUTOV. *Komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb ORP Chomutov 2022-2024*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/kprsss-orp-chom.-2022---2024.pdf>

⁹⁷ MĚSTO CHOMUTOV. *Rámcová strategie rozvoje statutárního města Chomutova pro období 2014 až 2024*. [online]. 2013 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/ramcova-strategie-rozvoje-m-sta-2014-2024.pdf>

5 Vlastní výzkumné šetření

Cílem předkládané diplomové práce je analyzovat současnou kvalitu života v obci Chomutov. Výzkumným šetřením je zmapován a následně vyhodnocen stav spokojenosti obyvatel s kvalitou života ve vybrané obci. Kvantitativní výzkum je proveden skrze dotazníkové šetření. V následujících podkapitolách je prezentována metodika a vyhodnocení výsledků výzkumu. Na základě výsledků šetření spolu s vlastním vyhodnocením a SWOT analýzou jsou v závěrečné části navržena doporučení přispívající k budoucímu rozvoji obce.

5.1 Metodika výzkumného šetření

Dotazníkové šetření je typickým nástrojem kvantitativních metod, díky kterému lze efektivně shromáždit co nejvíce informací, co od nejvíce respondentů v co nejkratším čase. Ke sběru dat bylo využito dotazníkové šetření, které je pro tento výzkum nejvhodnější, jelikož výhodou této techniky je možnost oslovení široké skupiny respondentů v krátkém čase a při zachování jejich anonymity. Dotazník byl vytvořen v elektronické a tištěné verzi. Způsob výběru vzorku probíhal stratifikovaným náhodným výběrem. Dotazníky byly distribuovány zcela náhodně na základě zvolených čtyř věkových kategorií, a to pouze občanům starších 15 let. Z celkového počtu je oprávněno dotazník vyplnit 39 027 obyvatel Chomutova. Šetření započalo 8. 11. 2022 a dotazník byl respondentům zpřístupněn po dobu 7 dní. Distribuce elektronického dotazníku probíhala přes sociální sítě a email, kde si respondenti mohli dotazník vyplnit tehdy, kdy se jim to hodilo. Tištěné dotazníky byly distribuovány technikou náhodné procházky a následně byly zpracovány do elektronické podoby.

Před realizací vlastního šetření byly stanoveny tři výzkumné hypotézy přibližující problematiku v obci. Pro vyhodnocení šetření bude využit program MS Excel, a to ve formě grafů a tabulek. Hypotézy budou po statistickém zpracování potvrzeny či vyvráceny popisnou metodou.

- H1 – S bezpečností v obci jsou nespokojené ženy.
- H2 – Se současným vedením obce jsou spokojeni občané ve věku 61 let a více.
- H3 – S možnostmi sportovního vyžití jsou spokojeni muži.

5.1.1 Tvorba dotazníku

Elektronické dotazníkové šetření bylo uskutečněno skrze webovou aplikaci Google Forms. Tištěný dotazník byl připraven pomocí MS Word. Dotazník obsahoval celkem 19 otázek a jeho podoba je uvedena v příloze č. 1 a 2. Před samotným vyplněním dotazníku byl respondentům k dispozici průvodní dopis, kde byly informace o tazatelce, instrukce k vyplnění, důvod sběru dat a jejich úmyslech. Dotazník byl anonymní.

5.1.2 Předvýzkum

Před začátkem výzkumného šetření byl proveden předvýzkum, který ověřil správnost dotazníku, zda jsou otázky přehledné, srozumitelné a pochopitelné pro všechny skupiny respondentů. Předvýzkum absolvovaly 4 osoby (3 na elektronickém a 1 na tištěném dotazníku). Po provedeném předvýzkumu byly dle doporučení některé otázky v dotazníku upraveny a odstraněny všechny nedostatky.

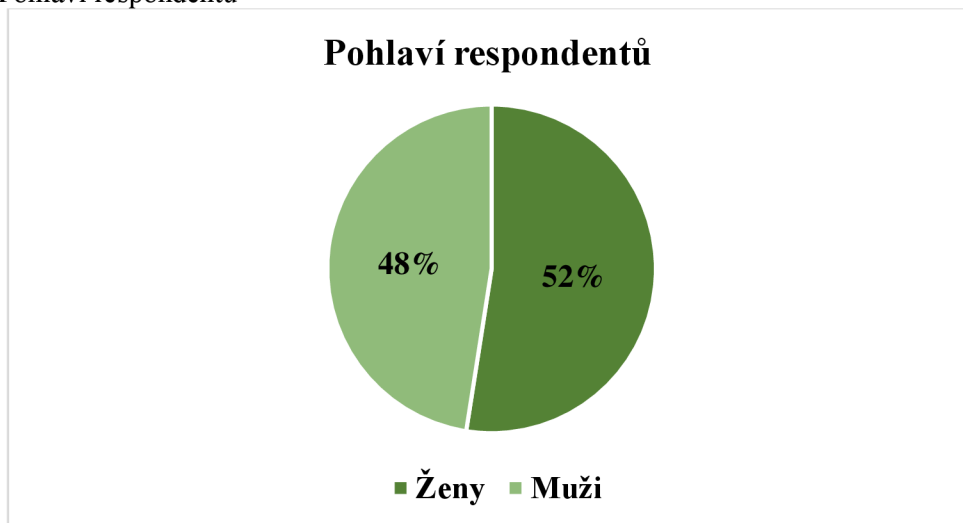
5.2 Analýza dat z výzkumného šetření

Následující kapitola vyhodnocuje otázky pokládané respondentům. Celkem bylo distribuováno 200 elektronických a 15 tištěných dotazníků. Na základě přehledu odpovědí on-line dotazník vyplnilo 186 respondentů. V papírové podobě bylo kompletně vyplněno 14 dotazníků. Neúplné či chybné dotazníky byly vyřazeny. Celkem bylo získáno 202 kompletně vyplněných dotazníků, což lze považovat za dostatečný počet k zodpovězení výzkumných hypotéz. Jako první jsou vyhodnoceny otázky identifikační a následně otázky týkající se jednotlivých položek kvality života v obci Chomutov.

5.2.1 Identifikační otázky

V následující podkapitole jsou graficky zpracovány a vyhodnoceny identifikační otázky, které byly zařazeny v závěrečné části dotazníkového šetření.

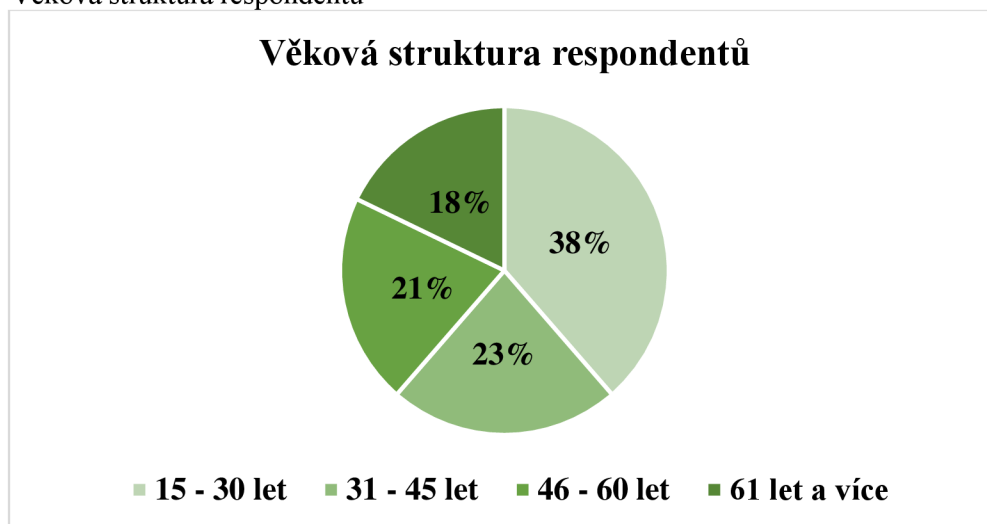
Graf 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 1 znázorňuje zastoupení respondentů z hlediska pohlaví. Výzkumného šetření se zúčastnilo 106 žen a 96 mužů. Rozdíl mezi pohlavími je nepatrný, lze tedy zastoupení z hlediska pohlaví považovat za vyrovnané.

Graf 2: Věková struktura respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 2 je znázorněno procentuální zastoupení respondentů z hlediska věkové struktury. Výzkumného šetření se zúčastnily všechny věkové kategorie. Dotazník byl rozeslán pouze respondentům starších 15 let. Nejčetnější zastoupení měla věková kategorie 15 – 30 let, kde bylo získáno 78 respondentů. Z kategorie 31 – 45 let bylo zaznamenáno 46 respondentů,

z kategorie 46 – 60 let 42 respondentů a nejmenší zastoupení měla kategorie 61 let a více, kde bylo získáno 36 respondentů.

Graf 3: Struktura respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů zobrazuje graf č. 3. Téměř polovina dotazovaných má středoškolské vzdělání s maturitou, což představuje 87 respondentů. Druhou nejpočetnější kategorií je vysokoškolské vzdělání, které získalo 70 respondentů. Střední vzdělání bez maturity a střední vzdělání s výučním listem jsou zastoupeny 7 % (14 respondentů z každé kategorie). Základní vzdělání má 11 respondentů a vyšší odborné vzdělání má 6 respondentů.

Graf 4: Délka života respondentů v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Délku života respondentů ve vybrané obci znázorňuje graf č. 4. Jednoznačně převažuje počet respondentů, kteří v obci žijí celý život. Tato skupina tvoří 78 % z celkového vzorku, což je 158 dotazujících. Pro zmapování stavu spokojenosti obyvatel v Chomutově je dobré, že dotazník vyplňovali hlavně respondenti, kteří v obci žijí celý život, jelikož mají lepší povědomí o dění v obci. Do obce se přistěhovalo před méně než 10 lety 12 respondentů a před více než 10 lety se přistěhovalo 32 respondentů.

5.2.2 Hodnocení jednotlivých položek kvality života v obci Chomutov

V následující podkapitole budou vyhodnoceny jednotlivé položky týkající se kvality života v Chomutově. Výsledky jsou graficky zpracovány a slovně okomentovány.

První výzkumnou otázkou byla spokojenost respondentů s jejich bydlištěm jako místem pro život. Níže uvedený graf č. 5 zobrazuje, že s bydlištěm jako místem pro život je velmi spokojeno 26 respondentů a spíše spokojeno je 136 respondentů. Celkově je tedy v obci spokojeno 162 respondentů, což tvoří 80 % z celkového vzorku. Spíše nespokojeno odpovědělo 32 respondentů a 8 respondentů uvedlo, že jsou v obci velmi nespokojení. Odpověď „Nevím“ nezvolil nikdo z respondentů. Nízká nespokojenost je překvapující, jelikož dle projektu Obce v datech se Chomutov dlouhodobě umisťuje na zadních příčkách.

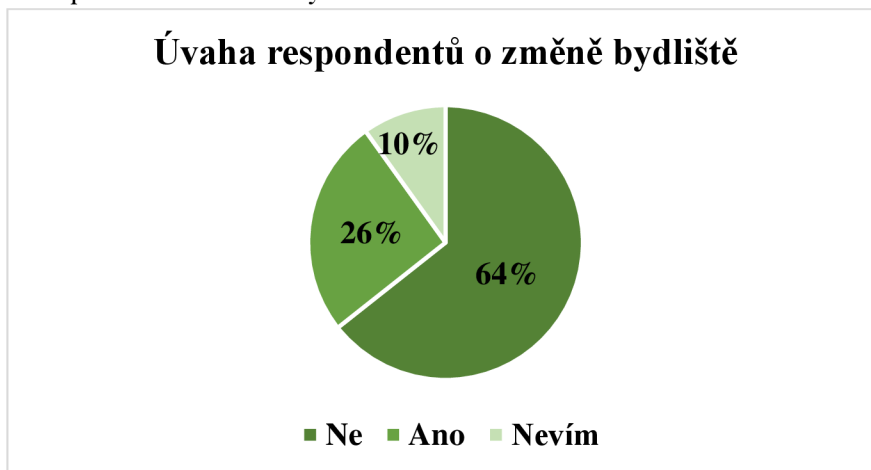
Graf 5: Spokojenost respondentů s bydlištěm jako místem pro život

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázkou bylo zjištěno, zda respondenti v současné době uvažují o změně bydliště, a pokud ano, tak z jakého důvodu. Na grafu č. 6 lze vidět, že v současné době více než polovina respondentů (64 %) neplánuje změnu svého bydliště. Respondenti, kteří změnu bydliště plánují nebo ji zvažují nejčastěji uváděli jako důvod odchodu z obce nedostatek pracovních příležitostí. Dalším často zmiňovaným důvodem je nárůst sociálně vyloučených lokalit a kriminality, kdy se respondenti již necítí v obci bezpečně. Někteří z obce odcházejí kvůli nedostatečnému kulturnímu vyžití nebo za klidnějším prostředím na venkov. Zejména mladí nepovažují Chomutov za perspektivní zázemí.

Graf 6: Úvaha respondentů o změně bydliště

Zdroj: vlastní zpracování

Pomocí následující otázky typu baterie byla zjištěna míra spokojenosti s jednotlivými poskytovanými službami v obci. Respondenti hodnotili služby na stupnici od 1 do 5 (viz tabulka č. 10), kdy stupeň 1 znamená velmi spokojen/a, stupeň 2 spíše spokojen/a, stupeň 3 spíše nespokojen/a, stupeň 4 velmi nespokojen/a. Stupeň 5 respondenti volili, pokud službu nedokázali posoudit. U každého stupně je v tabulce uveden počet respondentů. Každá služba byla ohodnocena všemi respondenty. Na faktory, se kterými respondenti nejsou spokojeni je třeba se zaměřit, jelikož mohou mít vliv na vývoj obce a spokojenost občanů.

Tabulka 10: Míra spokojenosti s poskytovanými službami v obci

	1	2	3	4	5
Nabídka obchodů s potravinami	50	120	28	4	0
Restaurace a pohostinství	12	106	78	6	0
Kulturní vyžití (společenské akce obce)	6	82	90	22	2
Sportovní vyžití (sportovní události)	26	96	37	10	33
Volnočasové aktivity (koupaliště, apod.)	22	90	74	10	6
Zdraví a krása (kosmetické služby, apod.)	16	120	32	8	26
Sociální služby	8	118	38	10	28
Městská hromadná doprava	18	80	72	18	14
Školství	20	120	36	8	18
Zdravotnictví	2	88	72	36	4

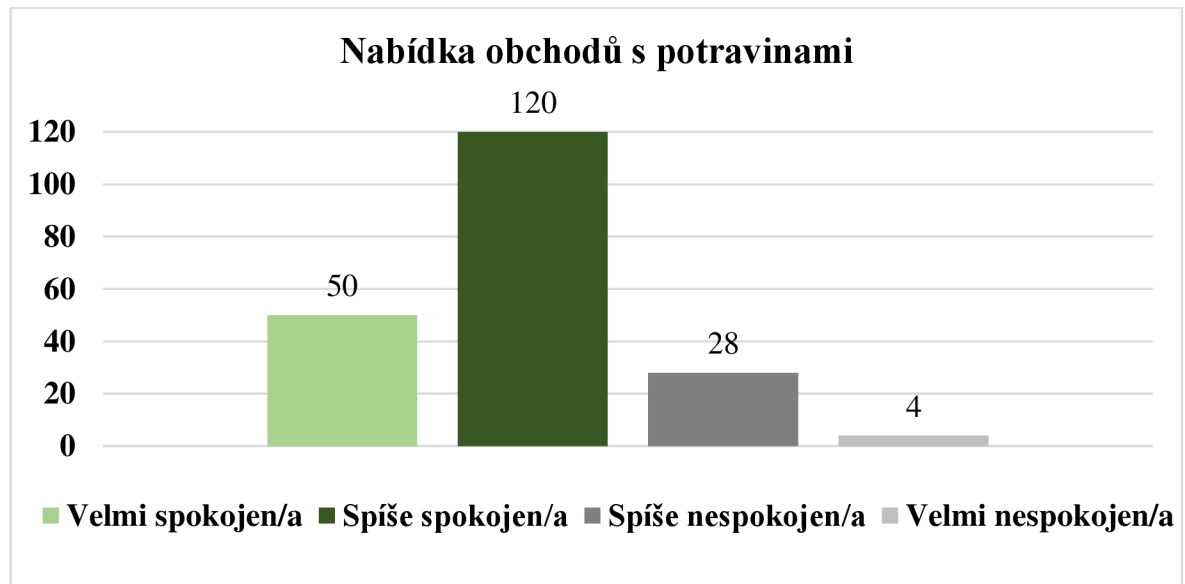
Zdroj: vlastní zpracování

V následujícím textu je vyhodnocena spokojenost respondentů s jednotlivými službami. Míra spokojenosti je graficky znázorněna u třech nejlépe a nejhůře hodnocených služeb.

První nejlépe hodnocená služba je nabídka obchodů s potravinami. S touto službou je spokojeno 84 % respondentů. Nespokojeno je 16 %. Někteří respondenti, kteří vyjádřili nesouhlas službu dále okomentovali v jedné z otevřených otázek. Převážné většině z nich chybí v obci obchod, který by byl otevřený nonstop. V Chomutově se nachází pestrá nabídka obchodů s potravinami, není tedy divu, že jsou respondenti s touto službou spokojeni

nejvíce. Rostoucím trendem je nákup potravin online skrze portál Rohlík.cz, Košík.cz a další.

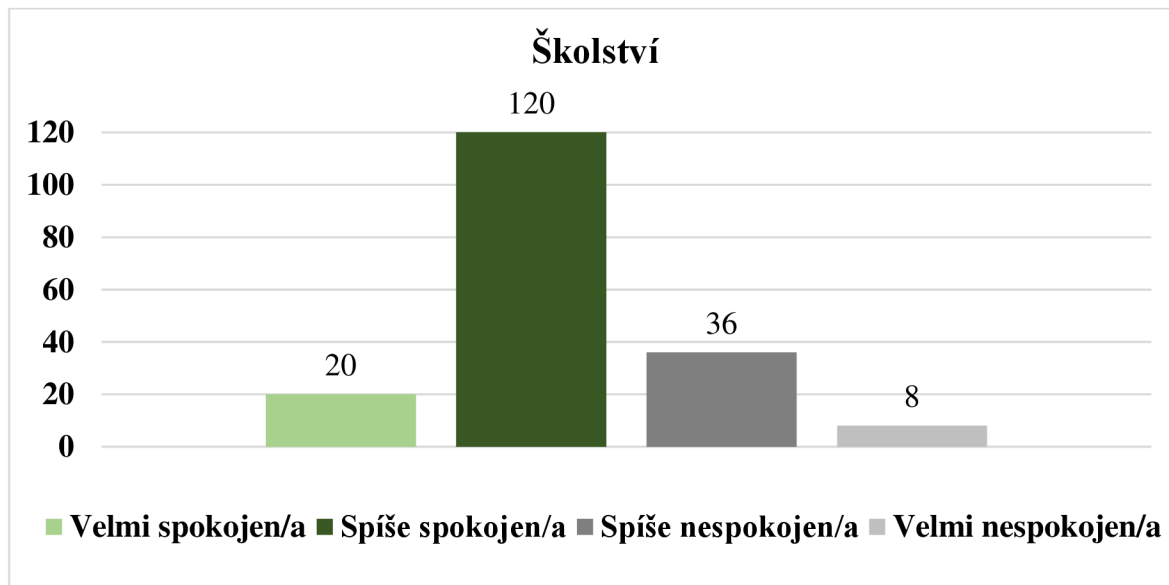
Graf 7: Nabídka obchodů s potravinami

Zdroj: vlastní zpracování

Jako druhou nejlépe hodnocenou službou je školství. S nabídkou škol je spokojeno 69 % respondentů. Nespokojeno je 22 %. Na otázku odpovědělo 91 % respondentů. Zbývající respondenti (celkem 18) odpověděli „Nevím“. Nabídka mateřských, základních i středních škol je ve městě dostačující. Vyhovující je i kapacita těchto zařízení. Dětem jsou nabízeny i různé školní a mimoškolní aktivity. V současné době nejvíce kroužků nabízí Středisko volného času Domeček. Město má v plánu Domeček rozšířit o další pobočky, a to zejména na sídlištích, kde chce více zapojit sociálně vyloučené osoby.

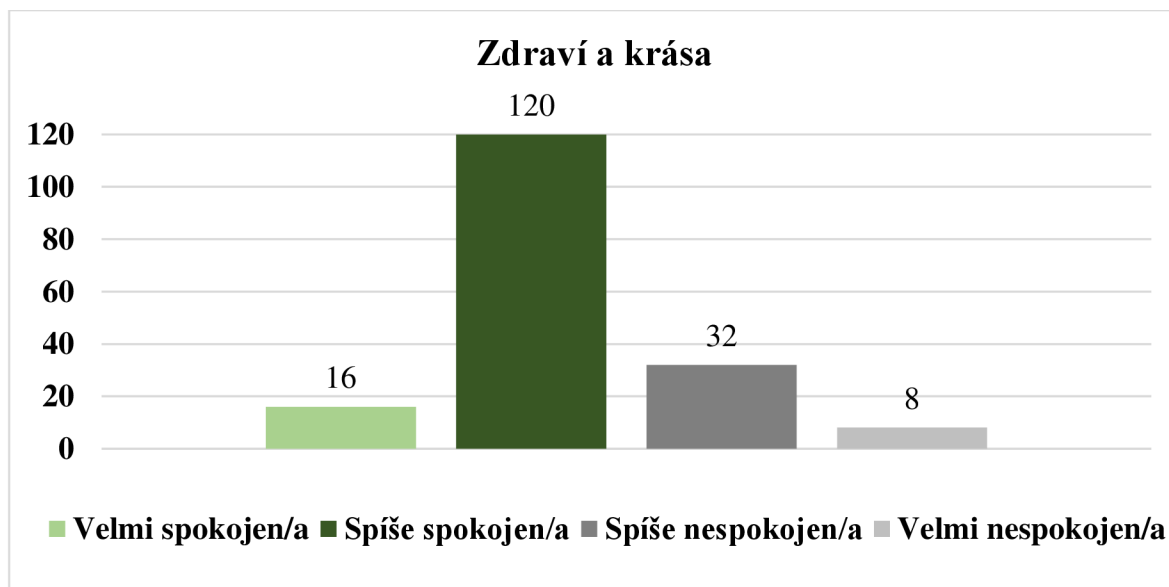
Graf 8: Školství

Zdroj: vlastní zpracování

Třetím nejlépe hodnoceným faktorem jsou služby týkající se zdraví a krásy. Mezi tyto služby se řadí kosmetické salony, kadeřnictví, modelace nehtů, wellness, sauny apod. Na tuto otázku odpovídaly kladně převážně ženy. Se službou je spokojeno 67 % respondentů. Nespokojeno je 20 %. Na otázku odpovědělo 87 % respondentů. Zbytek (26 respondentů) zvolil odpověď „Nevím“, jelikož tyto služby nedokáže posoudit.

Graf 9: Zdraví a krása

Zdroj: vlastní zpracování

Se současnou nabídkou **restaurací a pohostinství** je spokojeno 118 respondentů (58 %). Nespokojenost vyjádřilo 84 respondentů (42 %). Odpověď „Nevím“ nezvolil žádný respondent. Dotazovaní, kteří nejsou s nabídkou spokojeni uvedli, že jim ve městě chybí zážitková gastronomie. V Chomutově se nachází přes čtyřicet podniků se zaměřením nejen na českou kuchyni, ale také na italskou, mexickou nebo asijskou. Mladým chybí hlavně řetězce s rychlým občerstvením jako McDonald's nebo KFC.

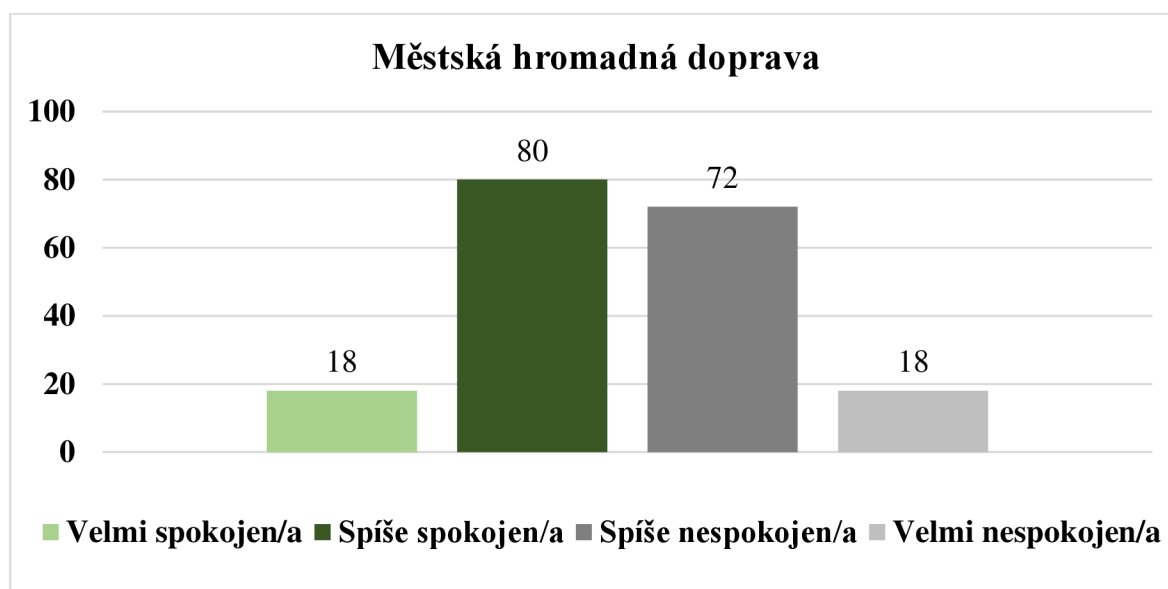
Oproti ostatním otázkám je na nabídku **sociálních služeb** velmi nízký počet odpovědí, jelikož odpovědělo pouze 174 respondentů z 202. Dotazovaní (28), kteří neohodnotili spokojenost, zřejmě nemohou posoudit danou úroveň služeb. Se sociálními službami je spokojeno 62 % respondentů. 19 % vyjádřilo nespokojenost. Chomutov se potýká s relativně velkým počtem osob ohrožených sociálním vyloučením. Město realizuje řadu projektů s cílem eliminovat tento stav. Projekty zajišťuje především Odbor sociálních věcí Magistrátu města Chomutova, Sociální služby Chomutov a neziskové organizace. Nabízejí širokou škálu sociálních služeb, které jsou poskytovány formou pobytovou, ambulantní a terénní.

S nabídkou **sportovního vyžití** je spokojeno 61 % respondentů. Pouze 10 respondentů vyjádřilo úplnou nespokojenost. Většina respondentů z věkové kategorie 61 let a více zvolila odpověď „Nevím“, jelikož sportovní vyžití nedokáží posoudit, protože takovéto služby nevyužívají. Ve městě je sport na vysoké úrovni. Chomutov nabízí svým občanům různé druhy sportovních aktivit. Nachází se zde více než 40 registrovaných sportovních klubů či zájmových organizací. V současné době, zejména na sídlištích je nedostatek funkčních sportovišť, na kterých chybí sportovní náčiní.

Další službou, kterou respondenti v obci hodnotili je nabídka **volnočasových aktivit**. K nabídce se vyjádřilo 97 % dotazovaných a 55 % je s ní spokojeno. 42 % respondentů vyjádřilo nesouhlas. Město by mělo nadále podporovat činnosti zájmových skupin. Nachází se zde široká nabídka aktivního trávení volného času v různých částech města. Do budoucna má město ještě několik možností k rozvoji. Zejména respondenti v důchodovém věku by uvítali více zájmových činností jako jsou různé ruční práce, společenské hry nebo zájezdy.

Hodnocení **městské hromadné dopravy** v Chomutově není jednoznačné. Spokojeno s MHD je 98 respondentů, nespokojeno je 90. Kvůli téměř vyrovnanému hodnocení nelze s jistotou říct, že jsou občané spokojeni. 14 dotazujících zvolilo odpověď „Nevím“. V Chomutově je zajištěna městská autobusová a trolejbusová doprava. Respondenti nejsou spokojeni hlavně s dlouhými intervaly, počtem spojů o víkendech a přesností a spolehlivostí spojů. Chybí také noční autobusové spoje. Doporučila bych zlepšit časové rozvržení jednotlivých spojů, zejména z centra města na jednotlivá sídliště.

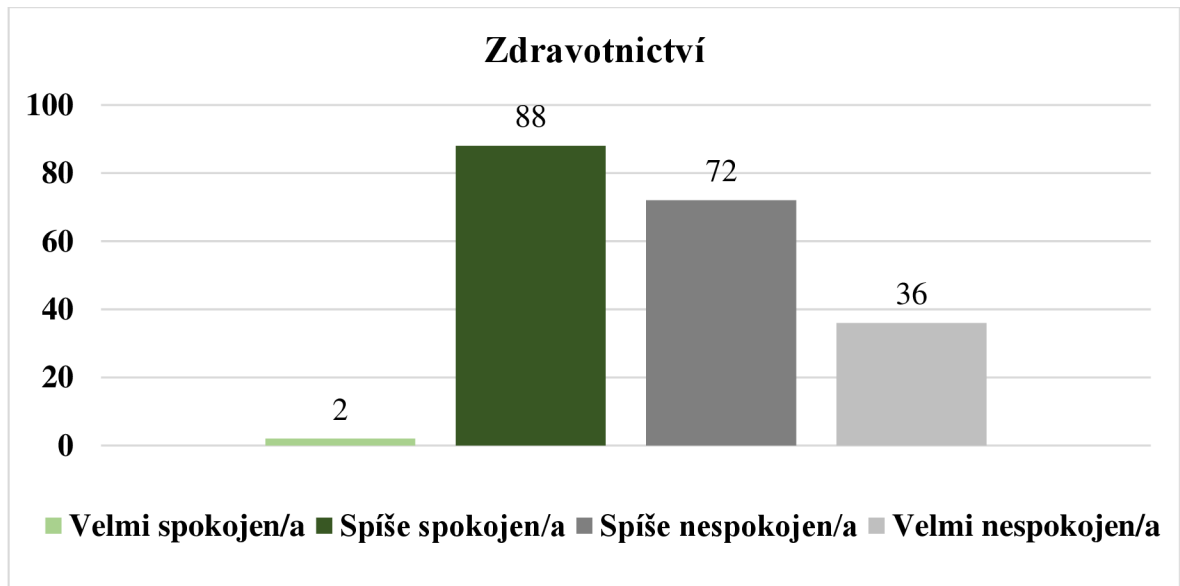
Graf 10: Městská hromadná doprava

Zdroj: vlastní zpracování

Druhým nejhůře hodnoceným faktorem je zdravotnictví. K této službě se vyjádřilo 98 % respondentů. Ostatní respondenti nedokážou službu posoudit, a proto zvolili odpověď „Nevím“. Se zdravotnictvím je nespokojeno 54 % respondentů, zbylých 46 % je spokojeno. Z pohledu dostupnosti všeobecného praktického lékařství je Chomutov podprůměrný. Stejně tak je tomu i s nabídkou zubních ordinací. V současné době v nemocnici probíhá výstavba moderního zázemí, která má občanům přinést zkvalitnění zdravotní péče.

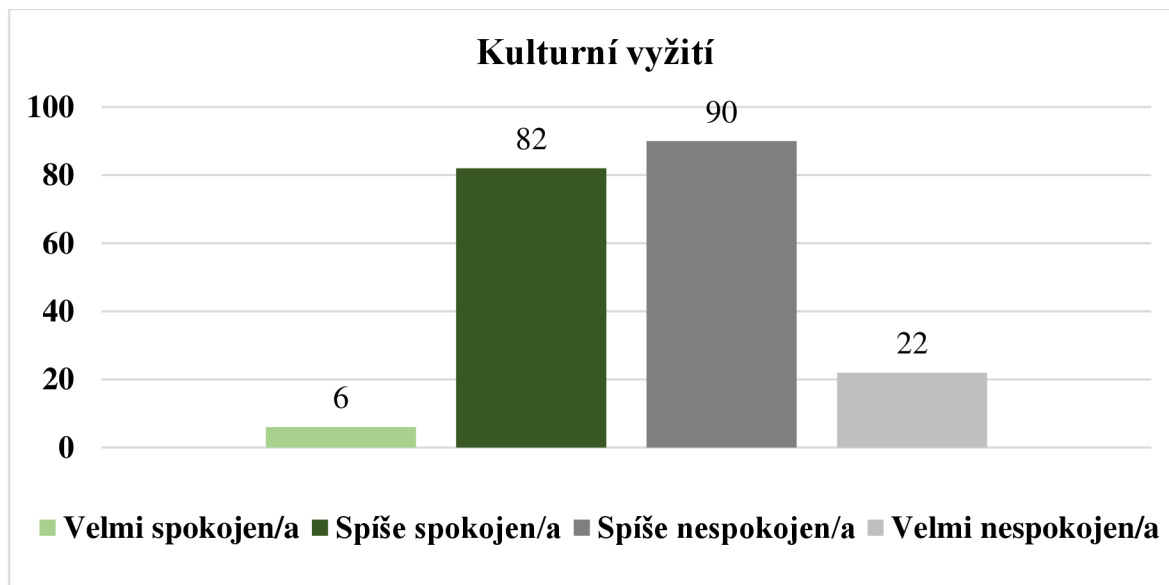
Graf 11: Zdravotnictví

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední a zároveň nejhůře hodnocenou službou je kulturní vyžití v obci. 2 respondenti nejsou schopni službu posoudit. Velmi spokojeno s kulturním vyžitím je pouze 6 respondentů. Možnost spíše spokojen/a označilo 82 dotazujících. Více jak polovina respondentů není s touto nabídkou spokojena. V centru města i na sídlištích se zhoršily možnosti pro společenské a kulturní vyžití. Ve městě je několik organizací a spolků zabývajících se kulturou. Nejvíce kulturu ovlivňují instituce, které jsou spojené s městem. Soukromých aktérů zabývajících se kulturou není mnoho. V posledních letech začínají spolupracovat městské organizace spolu se soukromými aktéry. Vzniká díky tomu ve městě kvalitnější kultura, která ale naráží na nedostatečný marketing.

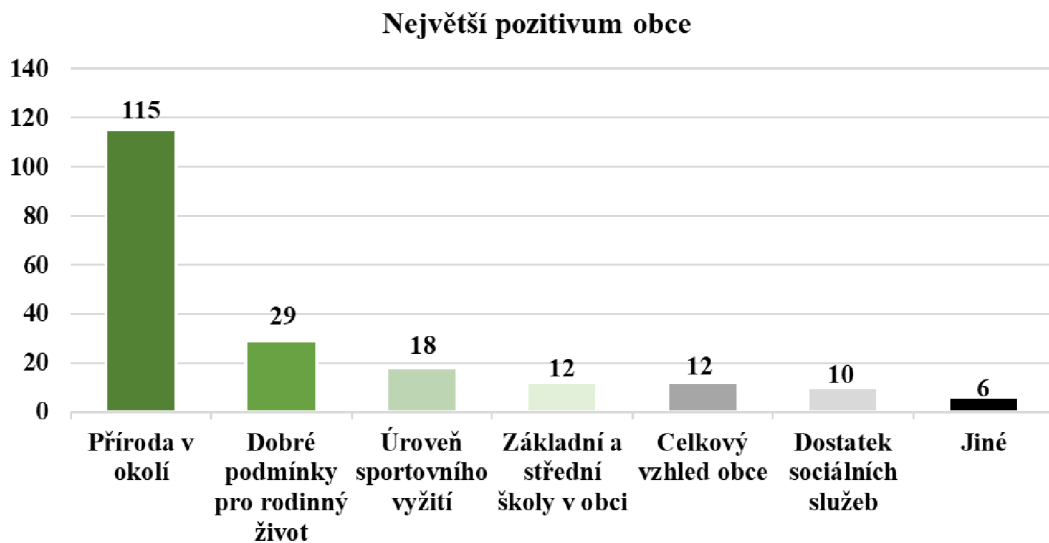
Graf 12: Kulturní vyžití

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka je znázorněna v grafu č. 13. Otázka byla zaměřena na největší pozitivum obce. Respondenti volili z předem definovaného seznamu. Někteří využili možnost vlastní odpovědi. Za největší pozitivum obce považuje většina respondentů přírodu v okolí (57 %). Druhým nejčastěji zmiňovaným pozitivem jsou dobré podmínky pro rodinný život (14 %). Pro 9 % respondentů je významná úroveň sportovního vyžití. Celkový vzhled obce a základní a střední školy jsou pozitivem pro 6 % respondentů. Nejmenší zastoupení mají sociální služby (5 %), které vyzdvihovali hlavně respondenti ve věku 61 let a více. 3 % respondentů využilo možnost odpovědi „Jiné“, kde byl za největší pozitivum obce označen Zoopark Chomutov (4 respondenti) a nabídka restaurací (2 respondenti). Chomutov musí pracovat zejména na zlepšení své image, které je důležité pro přilákání mladých lidí, kteří z města odcházejí.

Graf 13: Největší pozitivum obce

Zdroj: vlastní zpracování

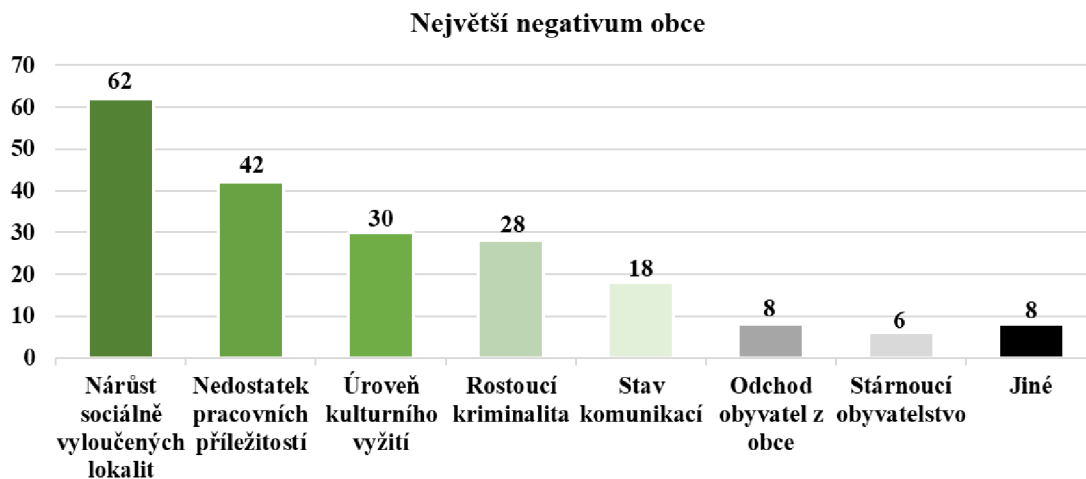
- **Co se Vám nejvíce líbí na Vaší obci?**

První otevřená otázka byla zaměřena na to, co se respondentům v obci líbí nejvíce. Na první pohled se zdá otázka jednoduchá, ale na tuto otázku odpovědělo pouze 86 % respondentů. Zbylých 14 % dotazujících na otázku vůbec neodpovědělo. Jak je zřejmé z předchozí otázky, nejvíce respondentů vyzdvihuje okolní přírodu, a to zejména Bezručovo údolí a Kamencové jezero, které je populární zejména v letních měsících. Mezi další často zmiňované odpovědi patří Zoopark Chomutov. Díky své rozloze se jedná o největší zoo v České republice. Mezi další přednosti obce respondenti řadí historické centrum města a s tím spojené akce, které se tam pořádají, jako rozsvícení vánočního stromku nebo farmářské trhy. Dále občané oceňují také vánoční trhy, které se minulý rok poprvé přesunuly do městského parku. Co se týče sportovních aktivit, několikrát byly zmíněny hokejové zápasy.

Následující dvě otázky jsou zaměřeny na nedostatky v obci Chomutov. Otázka na téma největší negativum obce je graficky znázorněna v grafu č. 14. Otázka je procentuálně různorodější než předchozí otázka týkající se největšího pozitiva. Za největší negativum obce respondenti považují nárůst sociálně vyloučených lokalit (30 %). Pro 21 % respondentů je největším problémem nedostatek pracovních příležitostí. Nedostatečná je také úroveň kulturního vyžití (15 %) nebo rostoucí kriminalita (14 %). Největším negativem obce

považuje 9 % dotazujících stav komunikací. Odchod obyvatel z obce (4 %) a stárnoucí obyvatelstvo (3 %) bylo u respondentů v nejmenším zastoupení. 8 respondentů zvolilo možnost odpovědi „Jiné“ a za největší nedostatek obce označili chybějící služby.

Graf 14: Největší negativum obce

Zdroj: vlastní zpracování

- **Co Vám konkrétně v obci chybí nejvíce?**

Dále bylo v otevřené otázce zjišťováno, co respondentům v obci chybí nejvíce. Na tuto otázku odpovědělo více respondentů (94 %) než na předchozí otevřenou otázku. Obce se potýká s mnoha nedostatky. Nejvíce respondenti vyzdvihovali nedostatečné řešení nárůstu sociálně vyloučených lokalit ze strany obce. Město ohledně této problematiky spolupracuje s Agenturou pro sociální začleňování. Vznikl dokument s názvem Plán sociálního začleňování města Chomutova na období 2022–2026. Tento dokument se zaměřuje na podporu sociálního začleňování osob/skupin sociálně vyloučených nebo jím ohrožených. Zabývá se problematikou bydlení, dluhů, sociálních služeb, zaměstnanosti, bezpečnosti a prevencí kriminality. Projekty jsou financovány hlavně ze zdrojů Operačního programu

Zaměstnanost plus, Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027 a dalších.⁹⁸

Dalším často zmiňovaným bodem je nedostatečné kulturní vyžití, které chybí jak mladým, tak starším občanům v důchodovém věku. Postrádají akce charakteristické pro jejich věkovou kategorii. Pro mnoho respondentů, zejména pro občany ve věku 15 – 30 let, jsou nedostatečné pracovní příležitosti v obci za odpovídající mzdy. Chybí atraktivní pracovní místa a kvalitní zaměstnavatelé.

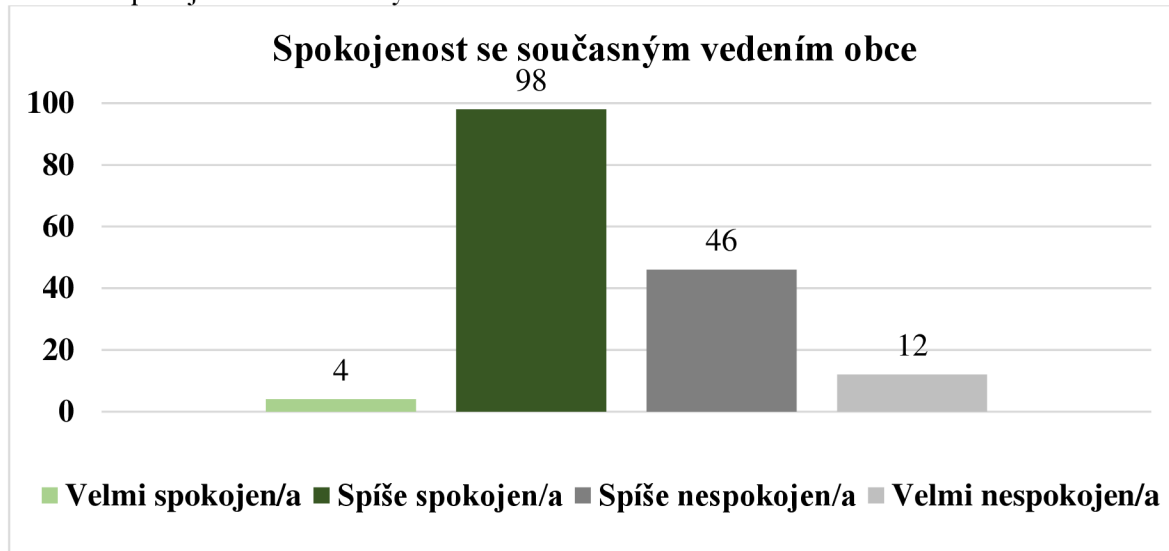
Co se týče dopravy, zde jsou občané nespokojeni s příliš dlouhými intervaly na některých linkách městské hromadné dopravy. Mladým chybí noční autobusové spoje, parkovací místa v centru města, větší rozmanitost obchodů s kvalitním oblečením, psí park a větší gastronomické vyžití. Poukazují také na nedostatek bytových jednotek.

Starším občanům v důchodovém věku chybí kvalitní zdravotní péče a nejvíce poukazují na nedostatek laviček, odpočinkových míst a veřejných toalet v širším centru města. Vyzdvihují také nedostatečné využití prostorů na náměstí, kde jsou prázdné obchody.

Stav spokojenosti se současným vedením obce je zobrazen v grafu č. 15. Na tuto otázku odpověděl menší počet respondentů, kdy z celkových 202 odpovědělo pouze 160. Nicméně je současné vedení obce hodnoceno převážně kladně. Současné vedení se snaží aktivně pracovat na rozvoji města a naslouchat potřebám občanů. Spokojeno je 102 respondentů, nespokojeno 58. Velmi nespokojení občané vyzdvihují špatné hospodaření obce a nedostatek kvalifikovaných členů v zastupitelstvu města.

⁹⁸ MĚSTO CHOMUTOV. *Plán sociálního začleňování Chomutov 2022 - 2026*. [online]. 2022 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/plan-socialniho-zaclenovani-chomutov-2022---2026.pdf>

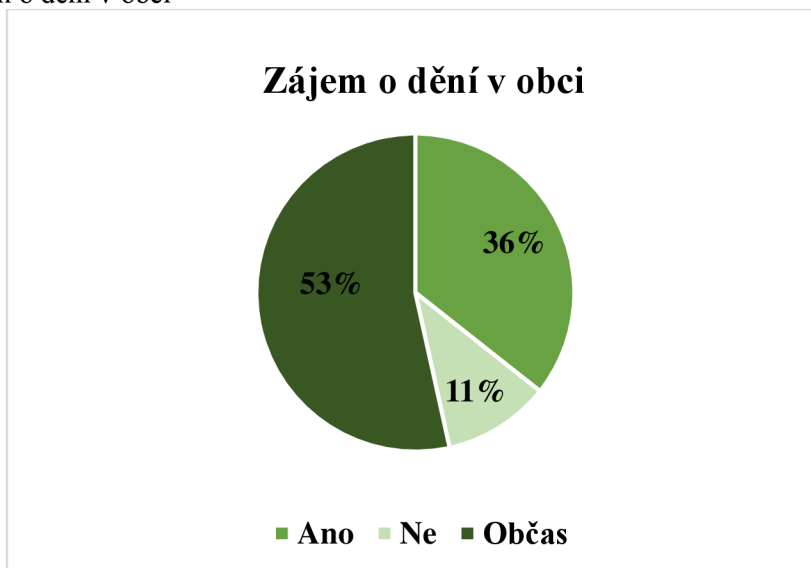
Graf 15: Spokojenost se současným vedením obce

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení otázky ohledně zájmu respondentů o dění v obci mě překvapilo. Pouze 36 % respondentů se zajímá o dění v obci. Více než polovina dotazujících pouze občas a 11 % se nezajímá o dění v obci vůbec. Z grafu vyplývá, že zájem o dění v obci není příliš velký. Obec organizuje spoustu celoročních aktivit, ale často naráží na nedostatečnou informovanost občanů, která je znázorněna v následující otázce. Obec by měla usilovat o zlepšení komunikace a spolupráce a vzbuzovat zájem o veřejné dění. Motivovat občany k participaci na občanském životě.

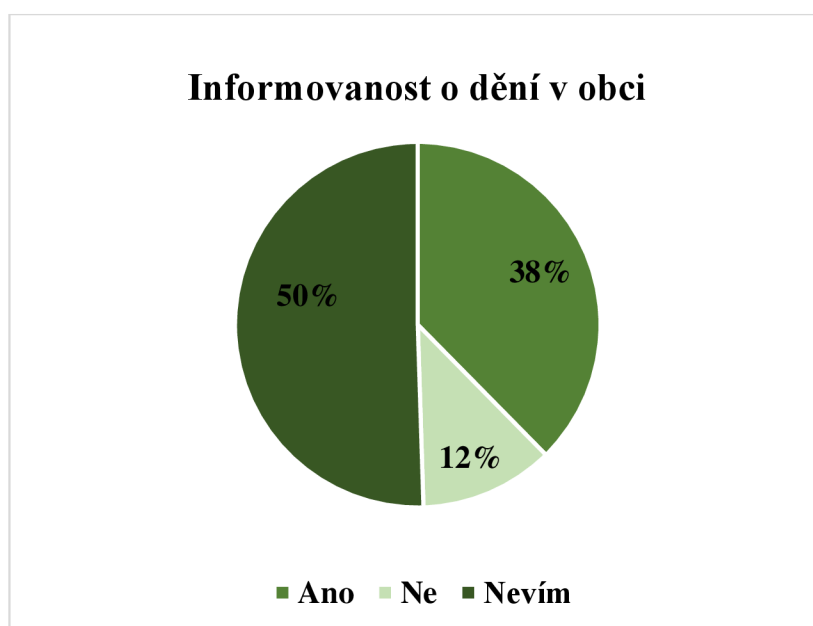
Graf 16: Zájem o dění v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Následující otázka nepřímo navazuje na předchozí dotaz. Na otázku, zda jsou respondenti dostatečně informováni o dění v obci ze strany obce jednoznačně odpovědělo pouze 100 ze 202 dotazovaných. Dostatečně informováno je 38 %. Nedostatečně 12 %. Záporně odpovídající občané vytykali velmi nepřehledné a těžko dohledatelné seznamy dění v obci. Zmiňovali také, že většinu akcí konaných ve městě se dozví až zpětně, případně v den konání akce díky sociálním sítím. Obec by měla být více transparentní a využívat moderní prostředky ke komunikaci a informovanosti obyvatelstva. Město informuje své občany o aktuálním dění prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí a také tištěnými Chomutovskými novinami, které vycházejí jednou měsíčně. Noviny jsou zdarma a putují do všech domácností na území města.

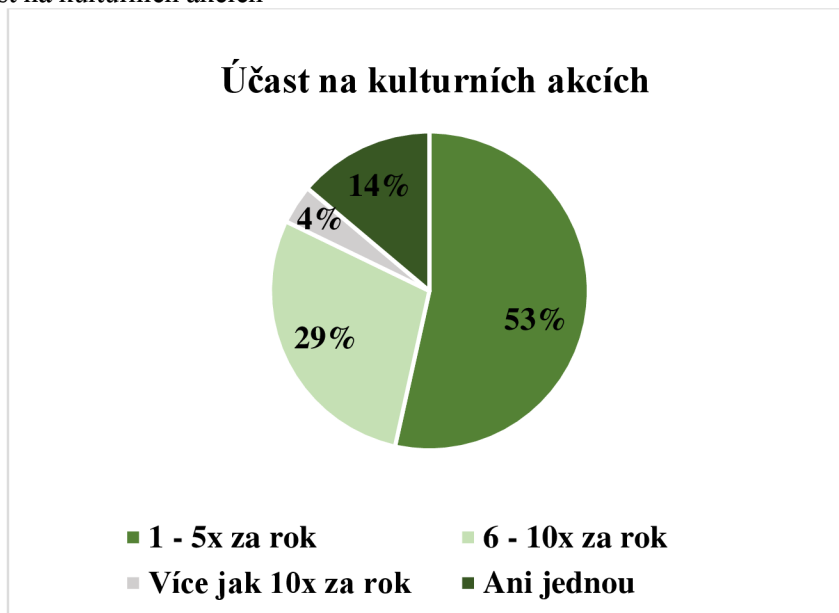
Graf 17: Informovanost o dění v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Kulturních akcí v Chomutově se zúčastní alespoň 1 – 5x do roka 53 % respondentů. 29 % vyhledává akce 6 – 10x za rok. Pouze 4 % dotazujících chodí více jak 10x za rok. 28 dotazujících uvedlo, že se kulturních akcí vůbec nezúčastňují. Největší zájem o kulturní akce má věková kategorie 31 – 45 let. Mezi oblíbené kulturní akce patří návštěvy kin, divadel, koncertů, výstav a festivalů. Nejmenší zájem projevíli respondenti v důchodovém věku. S účastí na kulturních akcích souvisí nedostatečné vyžití ve městě a nedostatečná informovanost občanů ze strany obce.

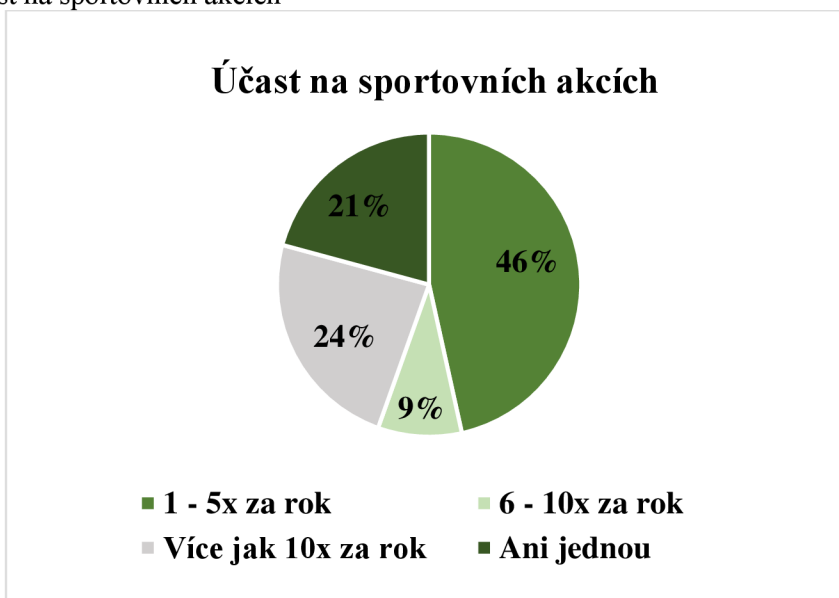
Graf 18: Účast na kulturních akcích

Zdroj: vlastní zpracování

Následující otázka je zobrazena v grafu č. 19. Lze vyčíst, že sportovní akce jsou v obci více oblíbené než akce kulturní. 24 % respondentů navštěvuje sportovní akce více jak 10x do roka. 6 – 10x za rok 9 % a necelá polovina respondentů se účastní alespoň 1 – 5x za rok. Poměrně velké zastoupení zde má i skupina respondentů (21 %), kteří se sportovních akcí nezúčastňují vůbec. Respondenti, kteří se nezúčastňují sportovních akcí, nemají zájem o sportovní dění nebo nemají dostatek času.

Graf 19: Účast na sportovních akcích

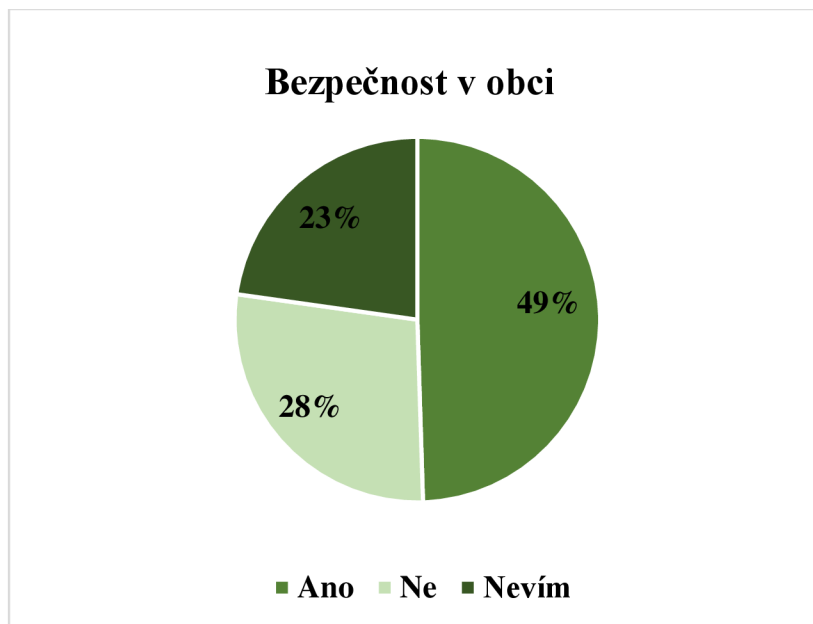
Zdroj: vlastní zpracování

- **Jaká pravidelná akce pořádaná v Chomutově se Vám líbí nejvíce?**

Poslední otevřená otázka se týkala pravidelných akcí pořádaných v Chomutově. Na tuto otázku odpovědělo 92 % dotazujících. Respondenti, kteří na otázku neodpověděli, v předchozích dotazech uvedli, že se kulturních nebo sportovních akcí vůbec neúčastní. Jednoznačně nejoblíbenější pořádanou sportovní akcí jsou hokejové zápasy týmu Piráti Chomutov, které se konají několikrát do měsíce. Mezi další oblíbené sportovní aktivity respondenti řadí Chomutovský půlmaraton a taneční soutěž Dance Fever, kdy se do města sjedou tanečníci z celé Evropy. Co se týče kulturních aktivit, zde je populární festival Otevřeno, který probíhá na různých místech ve městě. Nabízí nekonvenční směs uměleckých zážitků jak pro děti, tak dospělé. Další často zmiňovanou akcí konající se v atriu Chomutovské knihovny je setkání slam poetry v rámci festivalu Obnažení. Respondenti hlavně v důchodovém věku uváděli koncert Letní filharmonie, kdy se do letního kina sjíždějí hudebníci a sboristé z různých zemí. Velkou popularitu mají také Chomutovské Vánoce, které byly minulý rok kvůli covidovým opatřením přesunuty do městského parku. Na změnu místa konání město získalo velice pozitivních reakcí. Další oblíbené akce jsou Chomutovské slavnosti a Farmářské trhy. Mladí vyzdvihovali různé food festivaly a letní akce pořádané v areálu Kamencového jezera. Ve městě dlouhodobě chyběla akce majálesového pojetí pro občany všech věkových kategorií. K tomuto účelu vznikl festival Květenles pořádaný na letním stadionu. V Chomutově proběhly dva festivaly a za nejvíce oblíbenou akci ji považuje 10 % respondentů.

Poslední otázka v dotazníkovém šetření zjišťovala, jak se respondenti v obci cítí z hlediska bezpečnosti. Téměř polovina respondentů se v obci cítí bezpečně (49 %). Odpověď „Ne“ zvolilo 56 respondentů. Jako důvod uvedli, že mají obavy z vyloučených lokalit, růstu kriminality a sociálně nepřizpůsobivých občanů. Respondenti, hlavně v důchodovém věku uvedli, že přes den se cítí bezpečně, ale v noci se necítí dobře, jelikož je ve městě spousta nefunkčních a zastaralých lamp. Další uvedli, že se necítí bezpečně pouze v některých vybraných lokalitách ve městě. Například na sídlištích Zahradní, Kamenná, Písečná a Březenecká, jde totiž o sídliště s vyšší koncentrací sociálně vyloučených lidí. Město v těchto lokalitách zvýšilo počet strážníků a kamer. V tomto trendu by mělo rozhodně dále pokračovat. Respondenti (23 %), kteří zřejmě nevěděli, zvolili odpověď „Nevím“.

Graf 20: Bezpečnost v obci

Zdroj: vlastní zpracování

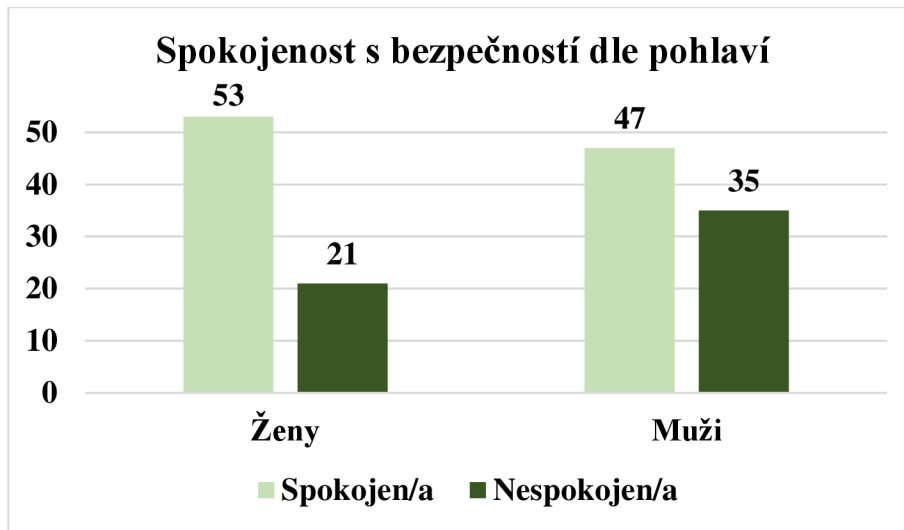
5.3 Vyhodnocení výzkumných hypotéz

Následující kapitola zobrazuje vyhodnocení tří výzkumných hypotéz, které byly stanoveny před započítáním výzkumného šetření. Hypotézy jsou statisticky vyhodnoceny pomocí programu MS Excel. Výpočty a grafické znázornění jednotlivých hypotéz zobrazuje následující text.

- **H1 – S bezpečností v obci jsou nespokojené ženy.**

P-hodnota je **větší** než hladina významnosti ($\alpha = 0,05$), nulová hypotéza se nezamítá. Na 5% hladině významnosti bylo prokázáno, že spokojenost s bezpečností v obci **nezávisí na pohlaví**. Výpočet první hypotézy je zobrazen na obrázku č. 8. S bezpečnostní situací v obci jsou překvapivě více nespokojeni muži. Následující graf č. 21 zobrazuje spokojenost s bezpečností v obci dle pohlaví.

Graf 21: Spokojenost s bezpečností v obci dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8: Výpočet první hypotézy

H1: Kontingenční tabulka				H1: Očekávané četnosti			
	Ne	Ano	Celkový součet	Pohlaví	Ne	Ano	Celkový součet
Muž	35	47	82	Muž	29,4358974	52,5641026	82
Žena	21	53	74	Žena	26,5641026	47,4358974	74
Celkový součet	56	100	156	Celkový součet	56	100	156

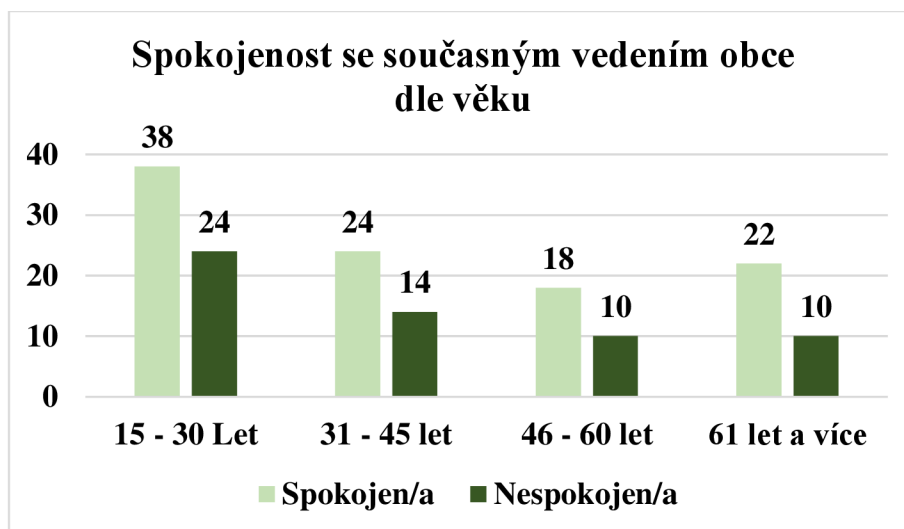
Pearsonův chí-kvadrát: 3,4588 p- hodnota: 0,0629
 Stupeň volnosti: 1 Hladina významnosti: 0,05

Zdroj: vlastní zpracování

- **H2 – Se současným vedením obce jsou spokojeni občané ve věku 61 let a více.**

Druhá hypotéza je ověřena výpočtem zobrazeným na obrázku č. 9. P-hodnota je **větší** než hladina významnosti (alfa = 0,05), nulová hypotéza se tedy nezamítá. Test významnosti prokázal, že spokojenost se současným vedením obce **nezávisí na věku**. Z grafu č. 22 lze vidět, že věková kategorie 61 let a více byla třetí nejspokojenější kategorií. Nejspokojenější je kategorie 15 – 30 let.

Graf 22: Spokojenost se současným vedením obce dle věku

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9: Výpočet druhé hypotézy

H2: Kontingenční tabulka

	Nespokojen/a	Spokojen/a	Celkový součet
15 - 30 let	24	38	62
31 - 45 let	14	24	38
46 - 60 let	10	18	28
61 let a více	10	22	32
Celkový součet	58	102	160

H2: Očekávané četnosti

Věk	Nespokojen/a	Spokojen/a	Celkový součet
15 - 30 let	22,475	39,525	62
31 - 45 let	13,775	24,225	38
46 - 60 let	10,15	17,85	28
61 let a více	11,6	20,4	32
Celkový součet	58	102	160

Pearsonův chí-kvadrát: 0,5177

p- hodnota: 0,915

Stupeň volnosti: 3

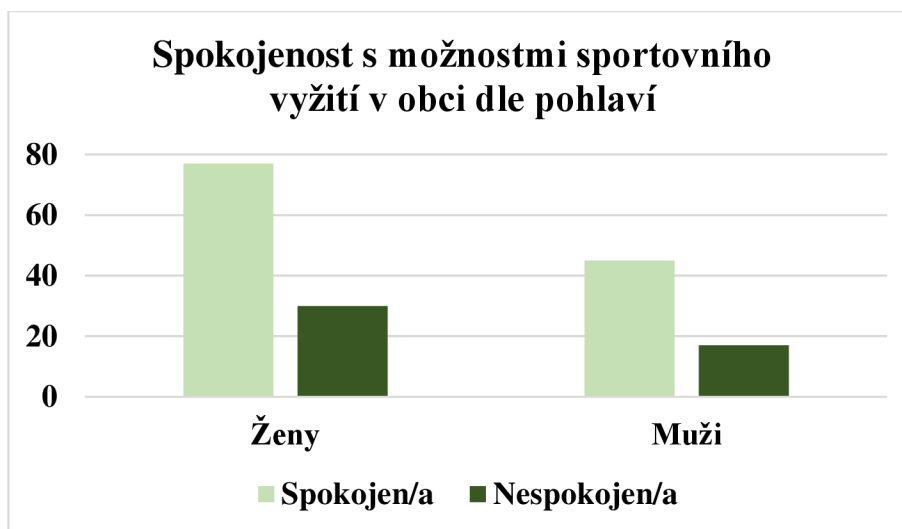
Hladina významnosti: 0,05

Zdroj: vlastní zpracování

- **H3 – S možnostmi sportovního vyžití jsou spokojeni muži.**

Výpočet poslední hypotézy je zobrazen na obrázku č. 10, kde p-hodnota je **větší** než hladina významnosti (alfa = 0,05), proto nulovou hypotézu opět nezamítáme. Test prokázal, že na 5% hladině významnosti spokojenost se sportovním vyžitím **nezávisí na pohlaví**. Na základě výzkumného šetření jsou se sportovním vyžitím spokojenější více ženy než muži.

Graf 23: Spokojenost s možnostmi sportovního vyžití v obci dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 10: Výpočet třetí hypotézy

H3: Kontingenční tabulka

	Nespokojen/a	Spokojen/a	Celkový součet
Muž	17	45	62
Žena	30	77	107
Celkový součet	47	122	169

H3: Očekávané četnosti

Pohlaví	Nespokojen/a	Spokojen/a	Celkový součet
Muž	17,24260355	44,75739645	62
Žena	29,75739645	77,24260355	107
Celkový součet	47	122	169

Pearsonův chí-kvadrát: 0,00746

p- hodnota: 0,9312

Stupeň volnosti: 1

Hladina významnosti: 0,05

Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Shrnutí výsledků z výzkumného šetření

Výzkumné šetření přineslo mnoho překvapujících i očekávaných zjištění. Musím podotknout, že přes intenzivní snahu přesvědčit občany ke spolupráci bylo kompletně vyplněno 202 dotazníků od respondentů, kteří v obci žijí převážně celý život (78 %). Z celkového počtu bylo oprávněno dotazník vyplnit 39 027 občanů starších 15 let. Získaný počet dotazníků tedy není dostačující, jelikož výsledky kvantitativního výzkumu jsou pouze od části občanů města Chomutov. Závěry z výzkumného šetření je proto nutné brát pouze informativně. Vyplněné dotazníky byly z velké části získány elektronicky. Tištěné dotazníky vyplňovali zejména občané starší 61 let a více. Téměř všichni respondenti z každé věkové kategorie projeví zájem o vyjádření spokojenosti s kvalitou života v naší obci.

I když v otevřených otázkách bylo zmíněno spoustu nedostatků, tak je v obci spokojeno 80 % respondentů. O změně bydliště v současné době neuvažuje přes 60 % dotazovaných,

jelikož jsou v obci spokojeni. Zastoupení z hlediska pohlaví byl téměř vyrovnaný.

Nejčetnější věkovou kategorií byli dotazující ve věku 15 – 30 let. Struktura respondentů se lišila hlavně v nejvyšším dosaženém vzdělání, kdy nejpočetnější skupinou byli lidé se středoškolským vzděláním s maturitou.

Nejspokojenější jsou respondenti hlavně s nabídkou obchodů s potravinami, kterých je v obci dostatečné množství. Pozitivně hodnotili také školství a služby týkající se zdraví a krásy jako kosmetické salóny, kadeřnictví apod. Mezi největší pozitiva obce dotazující zařadili hlavně přírodu v okolí, místní zoo a dobré podmínky pro rodinný život. Jako další vyzdvihovali úroveň sportovního vyžití a historické centrum města. Mezi nejoblíbenější pravidelně navštěvované akce patří hokejové zápasy a vánoční trhy. Obec by proto měla i nadále věnovat těmto oblastem dostatečnou pozornost. Je potřeba se zaměřit na propagaci města a neustále zvyšovat jeho atraktivitu, hlavně kvůli mladším generacím.

Co se týče nedostatků v obci, zde respondenti v otevřených otázkách odpovídali nejvíce. Z dotazníkové šetření vyplynulo, že lidé postrádají hlavně atraktivní pracovní příležitosti a kulturní vyžití pro všechny věkové kategorie. Velkým problémem je nárůst sociálně vyloučených lokalit. V některých vybraných lokalitách se respondenti necítí bezpečně. Tento problém může mít za následek odliv obyvatel v obce, proto by ho obec měla řešit prioritně. Dalším problémem je nedostatečná úroveň zdravotnictví ve městě. V současné době probíhá rekonstrukce nemocnice, která je financována hlavně z dotačních zdrojů. V areálu nemocnice vznikne nový pavilon, který má přinést obyvatelům významné zkvalitnění zdravotní péče. Dále by obec měla být také více transparentní a využívat moderní prostředky ke komunikaci a informativnosti obyvatelstva, jelikož dostatečně je informováno o dění v obci pouze 38 % respondentů.

V současné době podle mého názoru většina mladých lidí odchází do větších měst, poněvadž tam nacházejí zajímavější pracovní příležitosti a větší kulturní vyžití. Obec pro ně není perspektivním zázemím pro jejich budoucí život.

5.5 SWOT analýza obce Chomutov

Následující kapitola se zaměřuje na SWOT analýzu města Chomutova, kde jsou identifikovány hlavní faktory, které ovlivňují vybranou obec. Pomocí SWOT analýzy jsou přehledně vymezeny silné a slabé stránky obce, jakož i příležitosti a hrozby. Podle zjištěných výsledků jsou v závěru navržena doporučení, která by měla přispívat k budoucímu rozvoji obce.

Tabulka 10: SWOT analýza města Chomutova

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Příroda v okolí • Dobré podmínky pro rodinný život • Významné turistické cíle (Kamencové jezero, Bezručovo údolí a další) • Široké spektrum sportovního vyžití • Dostatečný počet pracovních sil • Otevřenost pro příchod investorů • Blízkost Německa jako možného potencionálního investora 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká atraktivita města • Nedostatek kulturního vyžití • Nevyužité prostory v centru města • Nedostatek parkovacích míst • Sociálně vyloučené lokality • Rostoucí kriminalita (nízký pocit bezpečí) • Nedostatečná vzdělanostní struktura obyvatelstva • Dlouhodobá nezaměstnanost • Nedostatek pracovních příležitostí
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj cestovního ruchu • Rozvoj kulturních aktivit • Využití starých a nevyužitých objektů • Zkvalitnění vzdělanostní struktury obyvatel • Rozvoj spolupráce s okolními obcemi • Využití blízkosti státní hranice jako potencionálního investora • Podpora pracovních příležitostí • Podpora životní úrovně obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv vzdělanostní struktury obyvatelstva • Ztráta atraktivity turistických míst • Snížení kvality nabídky kulturního vyžití (ztráta návštěvníků) • Nedostatek financí na opravy nevyužitých objektů • Stagnace nabídky pracovních míst • Zhoršení bezpečnosti v obci

Zdroj: vlastní zpracování

5.6 Návrhy a doporučení pro rozvoj kvality života v obci

Na základě provedeného průzkumu o jednotlivých faktorech kvality života v Chomutově jsou v závěrečné podkapitole navržena doporučení, která by mohla vést ke zlepšení spokojenosti obyvatel v obci.

1. Podpora pracovních příležitostí

V dotazníkovém šetření bylo zmíněno jako jedno z největších negativ obce nedostatek pracovních příležitostí. Chybí perspektivní pracovní místa jak pro mladé, tak pro kvalifikované odborníky. K řešení této problematiky je potřeba nalákat nové investory do města a podporovat míru podnikavosti obyvatel. Nalákat investory do města je jedna věc, je ale potřeba nová pracovní místa obsadit kvalifikovanými lidmi. Proto by město mělo také zkvalitňovat vzdělanostní strukturu obyvatelstva. Podporovat rekvalifikační kurzy a vzdělávací programy a tím zvyšovat kvalifikaci místních občanů. Dále by město mohlo nabízet levnější pronájmy podnikatelských prostor, které jsou v obecním majetku. S využitím dotačních programů město může rekonstruovat nedostatečně využívané a zanedbané objekty. Za takové nemovitosti jsou považovány například bývalé Kino Praha, Kino Oko nebo Městské lázně Chomutov. Z takového objektu by se mohlo stát zázemí pro podnikatele z různých oborů, dále pro umělce, studenty nebo pedagogy. Vytvořit sdílený prostor pro práci, kde by se konaly různé přednášky, workshopy a další veřejné či neveřejné akce.

2. Rozvoj kulturního vyžití

Více jak polovina dotazujících není spokojena s nabídkou kulturního vyžití, proto by město mělo této záležitosti věnovat dostatečnou pozornost. Již výše zmíněné zanedbané objekty by se mohly také využívat ke kulturním účelům. Ke konání různých výstav, expozic, besed, tvůrčích dílen a dalších. Jako největší pozitivum obce respondenti vyzdvihovali přírodu v okolí, jako například Kamencové jezero, které je považováno za celosvětový unikát díky vysokému obsahu kamence ve vodě. Pro jeho jedinečnost, by si zasloužilo mnohem větší zájem veřejnosti. Pořádat by se zde mohla nějaká velká kulturní akce, která by měla celorepublikový dopad. Velké popularitě se dostává i každoročně konanému festivalu Otevřeno. Podobný multižánrový festival by se mohl ve městě konat vícekrát než pouze

jednou ročně. Spolupracovali by na něm různí kulturní aktéři ve městě, kteří by přilákali návštěvníky z okolí a oživilo kulturní dění v Chomutově.

3. Zřízení laviček a odpočinkových míst

Starší občané v důchodovém věku nejvíce poukazují na nedostatek laviček a odpočinkových míst v širším centru města. Celkově městský život na náměstí by si zasloužil oživit a znovu přilákat zájem občanů. Pokud občané nebudou přicházet do centra, nebude se tam dařit ani podnikatelům/živnostníkům a život na náměstí upadne úplně. Doporučuji náměstí a pěší komunikaci v okolí doplnit lavičkami, které poskytnou odpočinek zejména starší generaci a občanům se sníženou pohyblivostí. Některé lavičky by mohly být solární a nabídnout USB zásuvky a indukce pro telefony, případně bezplatné připojení k internetu. Na náměstí chybí stromy nebo přístřešky, kterým by lidem umožnili v letních měsících sezení ve stínu. Dále bych v centru města a širokém okolí zvýšila dohled a posílila policejní hlídky, jelikož lavičky jsou často obsazovány nepřízřivými občany, kteří nechávají v okolí laviček nepořádek a chovají se vulgárně ke kolemjdoucím. To by také mohlo přispět k většímu pocitu bezpečí ve městě.

4. Rekonstrukce veřejného osvětlení

Dalším nedostatkem obce je řada nefunkčních a zastaralých lamp. Díky nefunkčnímu veřejnému osvětlení se někteří občané necítí bezpečně. Obec by mohla využít dotaci z Národního plánu obnovy od Ministerstva průmyslu a obchodu. Příjem žádostí na rekonstrukci a modernizaci veřejného osvětlení končí v červnu roku 2023.

6 Závěr

S pojmem kvalita života se můžeme střetnout na odborné úrovni, ale stále častěji i v běžném životě. Je to téma, které se dotýká každého z nás. Každý jedinec si přeje prožít šťastný, plnohodnotný a smysluplný život, který je ovšem do jisté míry ovlivňován vnějšími podmínkami.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat současnou kvalitu života města Chomutova, zjistit stav spokojenosti obyvatel s životem v obci a identifikovat klíčové nedostatky. Práce je standardně rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část pomocí literární rešerše definuje základní pojmy týkající se obce. Nezbytnou součástí práce bylo vymezení problematiky kvality života, jejích základních dimenzí, měření a teoretických konceptů. Získané teoretické poznatky byly aplikovány v praktické části. Tato část představila obec Chomutov, její historický vývoj a občanskou vybavenost. Pomocí dotazníkového šetření byly zpracovány výsledky, které interpretují názory obyvatel na současnou kvalitu života ve vybrané obci. Výsledky byly zpracovány pomocí grafů a tabulek. Na základě zjištěných výsledků byla zpracována SWOT analýza a navržena doporučení, která mohou vést ke zlepšení kvality života v obci a větší spokojenosti občanů.

Z výzkumného šetření bylo vyzdviženo několik hlavních problémových oblastí, a to zejména nárůst sociálně vyloučených lokalit, nedostatek pracovních příležitostí a nedostatečné kulturní vyžití. I přes to, že se obec potýká s mnoha nedostatky, tak je v obci spokojeno 80 % respondentů. Jako největší pozitivum obce je vnímána příroda v okolí, dobré podmínky pro rodinný život a úroveň sportovního vyžití. Do budoucna se doporučuji zaměřit na rozvoj cestovního ruchu, jelikož si myslím, že Chomutov a okolí rozhodně má co nabídnout. S budoucím rozvojem obce je úzce spojeno také současné vedení obce, které je hodnoceno převážně kladně. Občané by ale uvítali větší informovanost o aktuálním dění ze strany obce. Pozornost by měla být věnována také bezpečnosti, jelikož se v obci cítí bezpečně necelá polovina respondentů.

Domnívám se, že stanovený cíl diplomové práce byl naplněn a tato práce může být přínosem pro budoucí rozvoj obce Chomutov.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2009. 64-65 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČEBIŠOVÁ, T. *Obec: postavení, správa, činnost*. Praha: ISV. Právo (ISV), 1996. 392 s. ISBN 80-858-6619-6.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK V., ČOPIK J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: (specifika politického života v obcích ČR)*. Praha: Grada. Politologie (Grada), 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

DVOŘÁKOVÁ, N., TEMELOVÁ J. *Kvalita života seniorů v centru Prahy*. In: OUŘEDNÍČEK, M.,

MURGAŠ, F., FLÉGL D. *Kvalita života v regionech České republiky*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. 58 s. ISBN 978-80-7494-173-3.

TEMELOVÁ J. a kol. *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Praha: Academia, 2012, 69 s.

JANIŠ, K., SKOPALOVÁ J. *Volný čas seniorů*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada), 2006. ISBN 978-80-247-5535-9.

KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 122 s. ISBN 978-80-7201-665-5.

KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001. 40 s. ISBN 80-717-8551-2.

POTŮČEK, M., HORÁKOVÁ M. a kol. *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku*. Praha: Gutenberg, 2002. 686 s. ISBN 80-86349-06-3.

PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ O. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance (Grada), 2009. 30 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

RIFKIN, J. *Evropský sen: jak evropská vize budoucnosti potichu zastihuje Americký sen*. Praha: Evropský literární klub, 2005. ISBN 80-863-1662-9.

ŠUBRT, J. *Soudobá sociologie*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1486-1.

VAĎUROVÁ, H., MÜHLPACHR P. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. 5. rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3754-7.

Elektronické publikace:

AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. *Místní plán inkluze města Chomutova pro období 2019-2022*. [online]. 2019 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/MPI-Chomutov-2019-2022_final-1.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci podle státního občanství k 31. 12.* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=Chomutov&bkvt=Q2hvbXV0b3Y.&katalog=31032&pvo=CIZ02&str=v58&u=v58__VUZEMI__101__40461#w=

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Demografické údaje za města Ústeckého kraje - časová řada 2012 až 2021*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/demograficke-udaje-za-mesta-usteckeho-kraje-casova-rada-2007-az-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Chomutov (okres Chomutov)*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__562971#

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem: Okresy* [online]. 2021 [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/okresy>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky - 2021: Kraje a správní obvody obcí s rozšířenou působností v ČR*. [online]. [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2021>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nezaměstnanost v Ústeckém kraji v lednu 2022*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/nezamestnanost-v-usteckem-kraji-v-lednu-2022>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání v obci*. [online]. 2011 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=OTOB112&z=T&f=TABULKA&katalog=30712&u=v157__VUZEMI__43__562971

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího dosaženého vzdělání a obcí vybraného SO ORP*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=SLD210072-OB-OR&z=T&f=TABULKA&skupId=4292&katalog=33519&pvo=SLD210072-OB-OR&pvokc=65&pvoch=4203>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo Ústeckého kraje podle pohlaví a pětiletých věkových skupin v letech 1974 až 2021*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/kraj>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2021* [online]. [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112021>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Průměrná mzda a počet zaměstnanců v Ústeckém kraji ve 2. čtvrtletí 2022*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/prumerna-mzda-a-pocet-zamestnancu-v-usteckem-kraji-ve-2-ctvrtleti-2022>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Ústeckého kraje - 2021: charakteristika kraje*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2021>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Školství v Ústeckém kraji – 2020/2021*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/skolstvi-v-usteckem-kraji-20202021>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Ústecký kraj - Chomutov*. [online]. 2015 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/iii-pocet-obyvatel-a-domu-podle-kraju-okresu-obci-a-casti-obci-v-letech-1869-2011_2015

E-REGION. *Chomutov - historie a památky*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.e-region.cz/destinace/chomutov-historie-a-pamatky>

ESFCR. *Finální publikace Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr

HEŘMANOVÁ, E. *Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu*. [online]. (PDF). [cit. 2022-9-21]. Dostupné z: <https://www.sav.sk/journals/uploads/09101219Hermanova%20-%20OK%20upravena%20studia.pdf>

HNILICA, K. *Diagnóza a věk moderují vztah mezi zdravím, emočním životem a spokojeností se životem. Československá psychologie: časopis pro psychologickou teorii a praxi*. [online]. 2006, roč. 50, č. 6. [cit. 2022-11-01]. 484-506 s. ISSN 0009-062X.

HNILICOVÁ, H. *Kvalita života a její význam pro medicínu a zdravotnictví*. In: PAYNE, J. a kol. *Kvalita života a zdraví*. 1.vyd. Praha: Triton, 2005. 205-216 s. ISBN 80-7254-657-0.

HUMAN DEVELOPMENT REPORTS. *Human Development Insights* [online]. 2021 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://hdr.undp.org/data-center/country-insights#/ranks>

CHOMUTOVSKÝ DENÍK. *Úmrtnost, porodnost, stěhování*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: https://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/umrtnost-ci-stehovani-chomutov-prisel-o-sto-obyvatel-obce-hlasi-prirustky-202102.html

KOVÁČ, D. Kultivace integrované osobnosti. *Psychologie dnes*. Praha: Portál, [online] 2004 [cit. 2022-09-21]. 12-14 s. ISSN 1212-9607.

MAPA EXEKUCÍ. *Ústecký kraj*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-27]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

MĚSTO CHOMUTOV. *Komunitní plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb ORP Chomutov 2022-2024*. [online]. 2021 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/kprsss-orp-chom.-2022---2024.pdf>

MĚSTO CHOMUTOV. *Plán sociálního začleňování Chomutov 2022 - 2026*. [online]. 2022 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/plan-socialniho-zaclenovani-chomutov-2022---2026.pdf>

MĚSTO CHOMUTOV. *Rámcová strategie rozvoje statutárního města Chomutova pro období 2014 až 2024*. [online]. 2013 [cit. 2022-10-31]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/2022-08/ramcova-strategie-rozvoje-m-sta-2014-2024.pdf>

MĚSTO CHOMUTOV. *Socioekonomická analýza města 2014*. [online]. 2014 [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: https://mesto.chomutov.cz/sites/default/files/old/download/_/ms-rzm-strategie-rozvoje/socioekonomicka-analyza-m-sta-2014.pdf

MĚSTO CHOMUTOV. *Zastupitelstvo města*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://mesto.chomutov.cz/zastupitelstvo-mesta>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Registr poskytovatelů sociálních služeb*. [online]. [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/rozsirene_hledani_sluzby.do?pg=1&zn=&zao=Chomutov&pic=&zak=%C3%9Asteck%C3%BD&spd=&spo=&zaok=Chomutov&zau=&pn=&si=&srp=pdaz&SUBSESSION_ID=1667297002889_4#results

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Aktualizace vstupní analýzy*. [online]. 2020 [cit. 2022-10-26]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/cbc417b6-d56e-45e3-8b5c-989b7e691852/Priloha-Aktualizace-SR-Aktualizace-vstupni-analyzy-SR.pdf.aspx?ext=.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Metodika hodnocení udržitelných chytrých měst - Smart Cities*. [online]. 2018 [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: https://mmr.cz/getmedia/3edda80d-4b9a-4034-95e2-d606417b06a4/SC_METODIKA_P2_fin.pdf.aspx?ext=.pdf

MÍSTOPISY. *Chomutov - změny počtu obyvatel obce Chomutov za jednotlivé roky*. [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/200/chomutov/pocet-obyvatel/>

MONITOR. *Statutární město Chomutov*. [online]. [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00261891/charakteristika?obdobi=2208>

OBCE V DATECH. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/mapa>

OBCE V DATECH. *O projektu*. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/o-projektu>

OBCE V DATECH. *Přehled obcí*. [online]. [cit. 2022-10-10]. Dostupné z: <https://www.obcevdtech.cz/mapa>

PORTÁL DIGITÁLNÍ MAPY. *ORP Chomutov*. [online]. 2020 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://geoportal.kr-ustecky.cz/gs/chomutov-5-aktualizace-uap/>

SOCIÁLNÍ SLUŽBY CHOMUTOV. [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://www.soschomutov.cz/>

SVOBODOVÁ, L. Kvalita pracovního života – změny ve světě práce, modely, indikátory. In: *Aktuální otázky bezpečnosti práce – XIX. mezinárodní odborná konference*. 25. – 27.10. 2006. [online]. 2006. Stará Lesná, Slovenská republika. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/sbornik_kvalita_pracovniho_zivota.doc

SYROVÁTKA, M. Jak (ne)měřit kvalitu života: kritické pohledy na index lidského rozvoje. *Mezinárodní vztahy* [online] 2008 [cit. 2022-09-21]. 11 s. Dostupné z: https://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/Syrovatka_HDI.pdf . ISSN 2570-9429.

TOMÁNKOVÁ, P. *Kvalita života v regionu obce s rozšířenou působností Humpolec*. Jihlava, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava, Katedra ekonomických studií. Vedoucí práce Ing. Michal Šulc.

TURISTIKA. *Ústecký kraj - Chomutov*. [online]. 2005 [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/chomutov/detail>

UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Centre for Health Promotion. [online]. [cit. 2022-15-10]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., České republiky.

ÚSTECKÝ KRAJ. *Ústecký kraj v ČR*. [online]. 2008 [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://ustecky-kraj.webnode.cz/mapy-a-grafy/>

WHOQOL, The World Health Organization Quality of Life Assessment. *Position Paper From the World Health Organization*. [online]. 1995. Social Science and Medicine, Vol. 41, No. 10. [cit. 2022-11-28]. Dostupné z: <https://lurl.cz/nrjxA>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

ŽIVOT V REGIONECH. *O projektu*. [online]. [cit. 2022-09-11]. Dostupné z: <https://www.zivotvregionech.cz/o-projektu/>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa kvality života z projektu Obce v datech.....	31
Obrázek 2: Maslowova pyramida potřeb.....	33
Obrázek 3: Model kvality života pracovníků kanadské armády.....	36
Obrázek 4: Poloha Ústeckého kraje v České republice.....	39
Obrázek 5: Mapa okresů v Ústeckém kraji.....	41
Obrázek 6: Hranice ORP Chomutov.....	45
Obrázek 7: Změny počtu obyvatel v Chomutově za jednotlivé roky.....	47
Obrázek 8: Výpočet první hypotézy.....	75
Obrázek 9: Výpočet druhé hypotézy.....	76
Obrázek 10: Výpočet třetí hypotézy.....	77

Seznam tabulek

Tabulka 1: Definice kvality života dle různých autorů.....	25
Tabulka 2: Konstrukce HDI.....	29
Tabulka 3: Výsledky indexu kvality života za rok 2021 (projekt Obce v datech).....	31
Tabulka 4: Model kvality života Centra pro podporu zdraví University Toronto.....	34
Tabulka 5: Model kvality života podle Kováče.....	35
Tabulka 6: Stav obyvatel v Chomutově - 31. 12. 2022.....	46
Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel a domů mezi lety 1869 – 1961.....	50
Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel a domů mezi lety 1970 – 2021.....	50
Tabulka 9: Míra spokojenosti s poskytovanými službami v obci.....	60
Tabulka 10: SWOT analýza města Chomutova.....	79

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví respondentů.....	56
Graf 2: Věková struktura respondentů.....	56
Graf 3: Struktura respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	57
Graf 4: Délka života respondentů v obci.....	58
Graf 5: Spokojenost respondentů s bydlištěm jako místem pro život.....	59

Graf 6: Úvaha respondentů o změně bydliště	59
Graf 7: Nabídka obchodů s potravinami	61
Graf 8: Školství	62
Graf 9: Zdraví a krása	62
Graf 10: Městská hromadná doprava	64
Graf 11: Zdravotnictví	65
Graf 12: Kulturní vyžití.....	66
Graf 13: Největší pozitivum obce	67
Graf 14: Největší negativum obce	68
Graf 15: Spokojenost se současným vedením obce	70
Graf 16: Zájem o dění v obci	70
Graf 17: Informovanost o dění v obci.....	71
Graf 18: Účast na kulturních akcích	72
Graf 19: Účast na sportovních akcích	72
Graf 20: Bezpečnost v obci.....	74
Graf 21: Spokojenost s bezpečností v obci dle pohlaví	75
Graf 22: Spokojenost se současným vedením obce dle věku	76
Graf 23: Spokojenost s možnostmi sportovního vyžití v obci dle pohlaví	77

Seznam použitých zkratk

CERMAT – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

HDI – Index lidského rozvoje

HDP – Hrubý domácí produkt

MHD – Městská hromadná doprava

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN – Organizace spojených národů

PPP – parita kupní síly

Přílohy

Příloha 1: Průvodní dopis k dotazníkovému šetření

Příloha 2: Dotazník

Příloha 1: Průvodní dopis k dotazníkovému šetření

Vážení spoluobčané,

Jsem studentka z České zemědělské univerzity v Praze. Studuji obor Veřejná správa a regionální rozvoj na Provozně ekonomické fakultě. Prostřednictvím tohoto dotazníku Vás oslovuji s cílem zjistit, jaký je Váš názor na život v naší obci. Výsledkem mé práce bude zhodnocení spokojenosti obyvatel s kvalitou života v Chomutově. Věnujte mi prosím několik minut svého času k vyplnění tohoto dotazníku. Vyplněné údaje z dotazníkového šetření budou využity pro zpracování mé diplomové práce na téma „Kvalita života obyvatel města Chomutova“.

Vyberte prosím jednu odpověď u každé otázky. Pokud je otázka bez výběru, prosím odpovězte vlastními slovy. Dotazník je zcela anonymní a zabere Vám maximálně 5 minut času.

Děkuji Vám za spolupráci

Bc. Tereza Kaňková

Příloha 2: Dotazník

Dotazníkové šetření: spokojenost občanů s kvalitou života v Chomutově

1. Jak jste celkově spokojen/a s Vaším bydlištěm jako místem pro život?

Velmi spokojen/a

Spíše spokojen/a

Spíše nespokojen/a

Velmi nespokojen/a

Nevím

2. Uvažujete v současné době o změně bydliště?

Ano, uveďte důvod

Nevím

Ne

3. Do jaké míry jste spokojen/a s jednotlivými poskytovanými službami v obci?

Stupnice je stejná jako v otázce č. 1.

Nabídka obchodů s potravinami	1	2	3	4	5
Restaurace a pohostinství	1	2	3	4	5
Kulturní vyžití (společenské akce obce)	1	2	3	4	5
Sportovní vyžití (sportovní události)	1	2	3	4	5
Volnočasové aktivity (koupaliště, apod.)	1	2	3	4	5
Zdraví a krása (kosmetické služby, apod.)	1	2	3	4	5
Sociální služby	1	2	3	4	5
Městská hromadná doprava	1	2	3	4	5
Školství	1	2	3	4	5
Zdravotnictví	1	2	3	4	5

4. Co považujete za největší pozitivum obce?

(vyberte maximálně 1 odpověď)

Celkový vzhled obce	Příroda v okolí
Úroveň sportovního vyžití	Dostatek sociálních služeb
Dobré podmínky pro rodinný život	Základní a střední školy v obci
Jiné, vypište.....	

5. Co se Vám nejvíce líbí na Vaší obci ?

.....

6. Co považujete naopak za největší negativum obce?

(vyberte maximálně 1 odpověď)

Úroveň kulturního vyžití	Stav komunikací
Nedostatek pracovních příležitostí	Rostoucí kriminalita
Stárnoucí obyvatelstvo	Nárůst sociálně vyloučených lokalit
Odchod obyvatel z obce	Jiné, vypište.....

7. Co Vám konkrétně v obci chybí nejvíce?

.....

8. Jste spokojen/a se současným vedením obce?

Velmi spokojen/a
Spíše spokojen/a
Spíše nespokojen/a
Velmi nespokojen/a
Nevím

9. Zajímáte se o dění v obci?

Ano
Občas
Ne

10. Jste dostatečně informován/a o dění v obci ze strany obce?

Ano
Nevím
Ne, chybí mi.....

11. Kolikrát za rok se účastníte kulturních akcí v Chomutově?

- 1 – 5x za rok
- 6 – 10x za rok
- Více jak 10x za rok
- Ani jednou

12. Kolikrát za rok se účastníte sportovních akcí v Chomutově?

- 1 – 5x za rok
- 6 – 10x za rok
- Více jak 10x za rok
- Ani jednou

13. Jaká pravidelná akce pořádaná v Chomutově se Vám líbí nejvíce?

.....

14. Cítíte se v obci bezpečně?

- Ano
- Nevím
- Ne, uveďte důvod.....

15. Pokud máte jiné postřehy k obci Chomutov, budu ráda za jakýkoliv Váš názor.

.....

16. Jak dlouho žijete v Chomutově?

- Celý život
- Přistěhován/a před více než 10 lety
- Přistěhován/a před méně než 10 lety

17. Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

18. Kolik Vám je let?

- 15 – 30 let
- 31 – 45 let
- 46 – 60 let
- 61 let a více

19. Jaké máte nejvyšší dosažené vzdělání?

Základní vzdělání

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělání bez maturity

Střední vzdělání s maturitou

Vyšší odborné vzdělání

Vysokoškolské vzdělání

Děkuji za Váš čas, který jste věnovali vyplněním tohoto dotazníku.